

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂREA nr. 324

din 29 martie 2016

Prin raportul nr. 4204/IJ/2592/DIJ/2015/28125/ST/2016 Inspecția Judiciară a înaintat Secției pentru judecători rezultatul verificărilor privind identificarea practicii judiciare și administrative neunitare în aplicarea procedurii în camera preliminară, reglementată de dispozițiile art. 342-348 Cod procedură penală la toate curțile de apel și instanțele arondate acestora.

Analizând raportul Inspecției Judiciare și înscrisurile atașate, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Prin Ordinul nr. 29/2015 din data de 17 iulie 2015 emis de inspectorul - șef al Inspecției Judiciare, s-a dispus efectuarea unui control tematic privind identificarea practicii judiciare și administrative neunitare în aplicarea procedurii în camera preliminară, reglementată de dispozițiile art. 342-348 Cod procedură penală la toate curțile de apel și instanțele arondate acestora.

*Obiectivul controlului vizează **identificarea practicii judiciare și administrative neunitare în aplicarea procedurii în camera preliminară, reglementată de dispozițiile art. 342 - 348 Cod de procedură penală, la toate curțile de apel și instanțele arondate acestora.***

Verificările au avut în vedere dosarele instrumentate în perioada 1 februarie 2014 - la zi, iar perioada efectuării verificărilor a fost stabilită în intervalul cuprins între data de 25 septembrie 2015 – 13 noiembrie 2015.

Relațiile solicitate în procedura verificărilor prealabile au vizat următoarele paliere de analiză, care se circumscriu obiectivelor controlului și anume: *modul de aplicare la nivelul curților de apel și al instanțelor arondate a dispozițiilor referitoare la activitatea premergătoare ședinței de judecată și de rezolvare a lucrărilor cu caracter administrativ, desfășurată în procesele penale, (prevăzute de la Secțiunea a II^a) al Capitolului III din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, introdusă prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 79/2014 privind modificarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești) cu privire la procedura de cameră preliminară și evidențierea practicilor administrative neunitare; identificarea practicii judiciare neunitare în aplicarea procedurii în camera preliminară, reglementată de dispozițiile art. 342 - 348 Cod de procedură penală, la curțile de apel și instanțele arondate acestora; propuneri concrete pentru modificări ale normelor regulamentare și ale dispozițiilor legale aplicabile în vederea asigurării unei practici judiciare și administrative unitare în această materie.*

Cu privire la practicile administrative neunitare, analiza modului de utilizare a aplicației Ecris în procedura de cameră preliminară a vizat pe de o parte *compatibilitatea sistemului de evidență informatizat cu noile dispoziții procedurale*, avându-se în vedere faptul că procedura de cameră preliminară este o nouă fază a procesului penal cu un specific diferit de faza de judecată, care trebuie să răspundă unor exigențe de legalitate, dar și de celeritate și echitate a procesului penal, scopul acestei reglementări fiind acela de a se crea un cadru legislativ, care să înlăture durată excesivă a procedurilor în faza de judecată.

Din această perspectivă, și modul de înregistrare și evidențiere a operațiunilor efectuate în această fază a procesului penal presupune o reglementare diferențiată, adaptată la specificul acestei proceduri, care a fost realizată prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 79/2014 privind modificarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești (prevederile de la Secțiunea a II^a) al Capitolului III din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești).

Ca regulă generală, majoritatea instanțelor judecătorești au completat corect evidențele specifice în aplicația ECRIS, în ceea ce privește procedura de cameră preliminară, *evidența statistică a informației privind numărul dosarelor înregistrate în această procedură și durata procedurii fiind corectă.*

Cu privire la **respectarea dispozițiilor regulamentare prevăzute la Secțiunea a II^a a Capitolului III din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, introdusă prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 79/2014 privind modificarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești specifice procedurii de cameră preliminară**, verificările au avut în vedere următoarele obiective:

- *modul de aplicare a dispozițiilor introduse în Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 79/2014 referitoare la activitatea premergătoare ședinței de judecată și de rezolvare a lucrărilor cu caracter administrativ, desfășurată în procesele penale privind aspectele specifice procedurii de cameră preliminară;*

- *identificarea practicilor administrative neunitare în aplicarea acestor dispoziții și a situațiilor care nu cunosc o reglementare clară;*

- *măsurile concrete luate de conducerea administrativ - judiciară ale instanțelor pentru unificarea practicilor administrative în materie, în scopul prezentării modalităților de rezolvare a diferitelor tipuri de situații care nu cunosc o reglementare explicită în această procedură.*

La stabilirea acestor obiective s-a avut în vedere caracterul de noutate al instituției și intervenția promptă pentru rezolvarea posibilelor disfuncționalități și înlăturarea vulnerabilităților.

1.Modul de aplicare a dispozițiilor introduse în Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești prin **Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 79/2014** referitoare la activitatea premergătoare ședinței de judecată și de rezolvare a lucrărilor cu caracter administrativ, desfășurată în procesele penale, cu privire la procedura de cameră preliminară s-a axat pe verificări privind: constituirea *completelor de cameră preliminară și pentru judecata în primă instanță* în aplicarea prevederilor art.

103⁷ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești; respectarea principiului continuității completului de cameră preliminară care a dispus începerea judecării în condițiile art. 346 alin. (2) sau (4) din Legea nr. 135/2010, cu modificările și completările ulterioare, și a completului care exercită funcția de judecată în cauză și excepțiile de la această regulă prevăzută de art. 103⁷ alin. 4 din Regulament; modul de desemnare a judecătorului în această ultimă situație; modul de înregistrare a altor cereri formulate în procedura de cameră preliminară (accesorii, incidentale), respectiv *ca dosare distincte*, dar evidențiate în legătură cu dosarul având ca obiect prima cerere, propunere, plângere ori contestație formulată în cauză sau *la același număr de dosar* ca dosare asociate și modul în care se asigură repartizarea acestora; modul în care se asigură aplicarea prevederilor art. 103¹⁰ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, cu observarea *intervalului de timp* în care se efectuează operațiunile prevăzute la alin. (1) de norma de reglementare citată.

Ca observație generală, în urma verificărilor efectuate **s-a constatat că se asigură respectarea dispozițiilor regulamentare cuprinse în Secțiunea a II^a a Capitolului III din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, introdusă prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 79/2014 privind modificarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, specifice procedurii de cameră preliminară.**

Conducerile instanțelor au luat măsurile administrative necesare pentru aplicarea noilor reglementări, inclusiv în ceea ce privește managementul resurselor umane, concretizate în redistribuirea personalului pentru adaptarea la noul specific al procedurii judiciare în această fază a procesului penal.

1. 1. Constituirea completelor de cameră preliminară și pentru judecata în primă instanță în aplicarea prevederilor art. 103⁷ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești:

Constituirea completelor de judecată s-a realizat la toate instanțele *prin hotărâri ale colegiului de conducere*, date în aplicarea 103¹ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

S-au constituit „complete de cameră preliminară și pentru judecata în primă instanță”, fiind respectate la toate instanțele dispozițiile art. 103⁷ alin. 1 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești. De regulă, la toate instanțele, judecătorii care judecă în materie penală, sunt repartizați atât în complete de judecători de drepturi și libertăți, cât și în complete de judecători de cameră preliminară și pentru judecata în primă instanță, neexistând o specializare a judecătorilor pe funcții judiciare.

1.2. Respectarea principiului continuității completului de cameră preliminară care a dispus începerea judecății și a completului care exercită funcția de judecată în cauză și excepțiile de la această regulă prevăzută de 346 alin. 7) Cod procedură penală și art. 103⁷ alin. 4 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești; modul de desemnare a judecătorului în această ultimă situație;

Justificarea regulilor privind constituirea completelor de judecată analizate mai sus, care rezultă explicit din corelarea dispozițiilor prevăzute de art. 103⁷ alin.1 și 4 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești constituie și o garanție a respectării principiului continuității completului de cameră preliminară care a dispus începerea judecății și a completului care exercită funcția de judecată, prevăzută la art. 346 alin. (7) Cod procedură penală.

Rațiunea acestui principiu rezidă în aceea că, deși competența funcțională a judecătorului de cameră preliminară este diferită de cea a instanței de judecată, rolul său este de impact asupra soluționării acțiunii penale, întrucât soluțiile pronunțate de acesta cu privire la legalitatea urmăririi penale pot avea un efect determinant cu privire la soluționarea acțiunii penale, având în vedere rolul central al probațiunii în procesul penal.

1.3. Modul de înregistrare a altor cereri formulate în procedura de cameră preliminară (accesorii, incidentale):

În ceea ce privește modul de înregistrare a cererilor accesorii/incidentale înregistrate în procedura de cameră preliminară, din relațiile transmise de instanțe și din verificările directe efectuate au rezultat patru modalități de înregistrare:

1) **într-o primă modalitate**, aceste cereri se înregistrează ca documente în dosar și se repartizează manual completului inițial investit, formându-se dosare asociate doar în situația în

care împotriva încheierilor prin care sunt soluționate se declară o cale de atac (spre exemplu: Curtea de Apel București, Tribunalul București, Curtea de Apel Timișoara, Tribunalul Arad, Curtea de Apel Iași și instanțele arondate, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Bacău, Tribunalul Neamț, Curtea de Apel Suceava, Judecătoria Craiova, Judecătoria Filiași, Tribunalul Gorj, Judecătoria Târgu Jiu, Tribunalul Mehedinți, Judecătoria Drobeta Turnu Severin, Judecătoria Baia de Aramă, Tribunalul Olt, Judecătoria Caracal, Curtea de Apel Alba Iulia, Tribunalul Hunedoara, Judecătoria Petroșani, Judecătoria Brad, Tribunalul Alba și instanțele arondate acestuia, Tribunalul Sibiu și instanțele arondate acestuia, Curtea de Apel Ploiești și instanțele arondate, cu excepția Judecătoriei Sinaia, Judecătoriei Buzău, Judecătoriei Râmnicu Sărat, Tribunalului Dâmbovița, Judecătoria Moreni, Curtea de Apel Târgu Mureș și instanțele arondate, Curtea de Apel Brașov și instanțele arondate, Tribunalul Giurgiu, Judecătoria Giurgiu, Tribunalul Ilfov și instanțele arondate, Tribunalul Teleorman, Judecătoria Turnu Măgurele, Judecătoria Zimnicea,);

2) în a doua modalitate, cererile accesorii/incidentale se înregistrează ca dosare asociate, la același număr unic de dosar, fiind evidențiată astfel legătura cu dosarul inițial și se repartizează manual completului investit cu judecarea cauzei (spre exemplu: Curtea de Apel Cluj și majoritatea instanțelor arondate acesteia, Curtea de Apel Craiova, Tribunalul Dolj, Judecătoria Segarcea, Judecătoria Calafat, Judecătoria Băilești, Judecătoria Târgu Cărbunești, Judecătoria Slatina, Judecătoria Deva, Judecătoria Hunedoara, Judecătoria Orăștie, Judecătoria Buzău, Judecătoria Râmnicu-Sărat, Tribunalul Dâmbovița, Judecătoria Moreni, Judecătoria Făgăraș, Tribunalul Giurgiu, Judecătoria Giurgiu);

3) în a treia modalitate, cererile accesorii/incidentale se înregistrează ca dosare distincte, evidențiindu-se legătura cu dosarul inițial, iar în cazul formulării unor contestații se formează dosar asociat corespunzător numărului dosarului nou format pentru înaintarea în calea de atac (spre exemplu: Judecătoria Novaci, Judecătoria Strehaia, Judecătoria Sinaia, Judecătoria Roșiorii de Vede, Judecătoria Videle, Judecătoria Bolintin Vale, Judecătoria Arad);

4) în ultima modalitate, cererile accesorii se înregistrează ca documente în dosar și se repartizează completului inițial investit, fără a primi număr nou de dosar, pe când cererile incidentale se înregistrează ca dosare asociate la dosarul cu număr unic inițial și se repartizează manual completului inițial investit (această modalitate de a proceda a fost comunicată de Judecătoria Corabia).

I. 4. Modul de aplicare a prevederilor art. 103¹⁰ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești:

Din relațiile transmise de instanțe și în urma verificărilor directe efectuate a rezultat respectarea dispozițiilor regulamentare prevăzute de art. 103¹⁰ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

În privința intervalului de timp în care se îndeplinesc măsurile dispuse prin dispoziția regulamentară cuprinsă în art. 103¹⁰, instanțele au comunicat că, în general, aceste măsuri se îndeplinesc de îndată, în aceeași zi cu cea a primirii rechizitoriului (Tribunalul Arad, Tribunalul București și judecătoriile arondate acesteia, Curtea de Apel Cluj și instanțele arondate, etc.), respectiv la primirea dosarului în calea de atac sau în cel mult 24 de ore de la înregistrarea dosarului (această modalitate a fost comunicată de Judecătoria Târgu Cărbunești).

I. 5. Identificarea practicilor neunitare existente în ce privește procedurile administrative în materie

Din relațiile transmise și verificările directe efectuate a rezultat existența unor practici administrative diferite chiar și între judecătoriile din raza de competență a aceluiași tribunal și tribunalele din raza teritorială a aceleași curți de apel, în ceea ce privește:

- modul de evidențiere în sistemul ECRIS a mențiunilor privind încheierea prin care s-au pronunțat soluțiile prevăzute de art. 346 Cod procedură penală și a mențiunilor privind închiderea procedurii de cameră preliminară;
- modul de constituire a completelor de cameră preliminară și pentru judecata în primă instanță;
- modul de înregistrare a cererilor accesorii și incidentale, precum și a cererilor privind măsurile preventive, formulate în timpul procedurii de cameră preliminară;

- procedura de lucru în camera preliminară, măsurile luate de judecătorul de cameră preliminară, actul procedural în care se concretizează și momentul la care se iau aceste măsuri;

Într-un număr de 6 dosare, selectate în urma verificării prin sondaj și anume nr. 6029/211/2015, 5856/211/2015, 5858/211/2015, 4856/211/2015, 624/211/2015 și 8019/211/2015 și nr. 26425/211/2015, s-a constatat o practică izolată în cadrul instanței, specifică unui singur judecător, care a luat măsurile premergătoare prevăzute de art. 344 Cod procedură penală la intervale de timp care depășeau durata procedurii de cameră preliminară prevăzută de art. 343 Cod procedură penală, transmitea dosarele grefierului cu rezoluția în vederea comunicării copiei certificate a rechizitoriului la date care depășeau peste o lună de la data rezoluției; minuta având conținutul: „încheiere de ieșire din camera preliminară cu termen la data de 29.10.2015” era întocmită la o altă dată decât încheierea de ședință cusută la dosar, nesemnată de judecător, prin care în baza art. 346 alin. 2 se constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și se dispune începerea judecății cauzei și se fixează termen la data de 29.10.2015.

Încheierea nu este motivată, considerentele rezumându-se doar la formularea:

„JUDECĂTORUL DE CAMERĂ PRELIMINARĂ,

Văzând că în cauză nu au fost formulate cereri ori ridicate excepții și că termenele prevăzute de art. 344 alin. 2,3 s-au împlinit,

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII,

DISPUNE: (...),

contrar dispozițiilor procedurale, care impun judecătorului de cameră preliminară obligația de a analiza și din oficiu aspectele care fac obiectul procedurii de cameră preliminară.

De asemenea inadvertența dintre datele la care a dispus „ieșirea din camera preliminară”, formulare care nu este conformă dispozițiilor procedurale și data la care au fost pronunțate încheierile cusute la dosar nu are justificare în normele de procedură.

Situația este identică în toate dosarele menționate mai sus selectate în urma verificărilor prin sondaj, constatându-se că nu este o situație izolată ci o practică specifică judecătorului în cauză.

Practicile prezentate mai sus, pun în discuție nesocotirea normelor de drept procesual.

Față de constatările de mai sus și susținerile privind argumentele și condițiile care au favorizat o asemenea procedură de lucru contrară normelor de drept procesual care fac obiectul prezentului control, o concluzie privind existența respectiv inexistența indiciilor vizând săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. m), art. 99 lit. r) și art. 99 lit. t) raportat la art. 99¹ din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, care pot fi puse în discuție, din perspectiva situațiilor constatate mai sus, poate fi formulată numai în urma unor verificări specifice procedurii reglementate de art. 45 alin. 3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

Aceasta deoarece, exprimarea unui punct de vedere din această perspectivă presupune efectuarea unor verificări prealabile aprofundate, care sunt specifice unei alte proceduri operaționale, reglementată de textul de lege citat mai sus și prevederile Regulamentului privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către Inspecția Judiciară.

Având în vedere situațiile prezentate mai sus, în vederea verificării existenței respectiv inexistenței indiciilor privind exercitarea funcției cu gravă neglijență prin nesocotirea normelor de drept procesual privind procedura de cameră preliminară, s-a propus sesizarea din oficiu a Inspecției Judiciare pentru efectuarea de verificări, în condițiile prevăzute de art. 63 alin. (7) pentru Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către Inspecția Judiciară, aprobat prin Hotărârea nr. 1027/2012.

I. 6.Măsurile concrete luate pentru uniformizarea practicilor administrative în ce privește înregistrarea, repartizarea, dosarelor și constituirea completelor de judecată în procedura de cameră preliminară:

La toate instanțele s-au luat măsuri privind constituirea completelor de cameră preliminară și pentru judecata în primă instanță, prin hotărâri ale Colegiului de conducere sau ordine emise de președintele instanței.

La majoritatea instanțelor verificate nu au fost emise acte decizionale în vederea unificării practicilor administrative în materie, întrucât nu au fost semnalate situații care să impună emiterea unor asemenea acte. Au fost însă luate măsuri concrete de natură a asigura respectarea dispozițiilor legale și regulamentare specifice desfășurării acestei proceduri, s-au identificat soluții pentru rezolvarea unor situații care nu cunoșteau o reglementare explicită și care au fost evidențiate în prezentul act de control la secțiunile unde se analizau măsurile respective.

Cu privire la problemele de drept care au generat o practică judiciară neunitară:

III.1.Măsuri luate de conducerile instanțelor pentru asigurarea unei durate rezonabile a procedurii în dosarele de cameră preliminară

III.1.1.Modul în care s-a asigurat respectarea dispozițiilor legale privind durata procedurii de cameră preliminară

Pentru verificarea modului de respectare a dispozițiilor art.343 Cod procedură penală, potrivit căroră durata procedurii de cameră preliminară este de cel mult 60 de zile de la data înregistrării cauzei la instanță, s-au avut în vedere dosarele înregistrate în procedura camerei preliminare anterior datei de 5 decembrie (data publicării în Monitorul Oficial al României a deciziei nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale) și cele înregistrate ulterior acestei date, în vederea identificării modalității în care această decizie a influențat durata procedurii.

Din verificările directe efectuate, precum și din verificarea prin sondaj a dosarelor înregistrate în procedura de cameră preliminară și a căror procedură s-a finalizat până la data de 5 decembrie 2015, s-a constatat că, în general, s-a respectat termenul de 60 de zile prevăzut prin dispozițiile art.343 Cod procedură penală, atât la instanțele de fond, cât și la instanțele de control judiciar.

Prelungirea duratei procedurii preliminare peste cea de 60 de zile prevăzută de normele procedurale s-a datorat, atât unor motive obiective, cât și unor cauze subiective.

Astfel, dintre **motivele obiective** menționăm:

1) *necesitatea comunicării copiilor de pe rechizitoriul sau de pe cererile și excepțiile formulate, ca urmare a neîndeplinirii procedurii de comunicare* (spre exemplu: dosar nr.187/54/2014, nr.1591/54/2014 ale Curții de Apel Craiova, dosar nr.14775/63/2015 al Tribunalului Dolj - schimbarea sediului social al societății);

2) *comunicarea rechizitoriilor prin comisie rogatorie, fiind formulate cereri de asistență judiciară în materie penală, înaintate direct autorității competente din statul solicitat sau Ministerului Justiției, în funcție de normele legale aplicabile în speță* (Tribunalul București)

3) *declinarea competenței de soluționare și necesitatea soluționării unor conflicte de competență și* (dosar nr.2087/54/2014 al Curții de Apel Craiova; dosarul nr. 504/32/2014 al Curții de Apel Bacău; dosarul nr. 513/33/2015 al Curții de Apel Cluj; dosarul nr. 7815/270/2013/a1 al Tribunalului Bacău)

4) *necesitatea citării părților la judecată ca urmare a publicării în Monitorul Oficial al României a deciziei nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale* (dosarele nr.1591/54/2014, nr.1813/54/2014 ale Curții de Apel Craiova, dosar nr.2507/63/2015 al Tribunalului Dolj, dosar nr.4282/215/2015 al Judecătoriei Craiova; dosar nr. 347/35/2014 al Curții de Apel Oradea; dosarul nr. 26425/211/2014 al Judecătoriei Cluj Napoca);

5) *difficultăți în aducerea părților la judecată și necesitatea refacerii procedurii de citare* (spre exemplu: dosar nr.1908/215/2015 al Judecătoriei Craiova - schimbarea adresei de domiciliu a inculpatului, dosar nr.10320/215/2015 al Judecătoriei Craiova - procedură de citare cu străinătatea, dosar nr.5810/215/2015 al Judecătoriei Craiova - inculpatul a fost arestat între timp și are afaceri judiciare la mai multe instanțe; dosarul nr. 10905/296/2014 al Judecătoriei Satu Mare; dosarul nr. 3055/255/2014 al Judecătoriei Marghita; dosarul nr. 31918/245/2014 al Judecătoriei Iași; dosarul nr. 1254/208/2014 al Judecătoriei Caransebeș; dosarul nr. 3608/2/2015 al Secției a II-a penală a Curții de Apel București);

6) *necesitatea comunicării către părți a motivelor contestațiilor formulate împotriva încheierii de finalizare a camerei preliminare pronunțate de judecătorul fondului, pentru îndeplinirea cerințelor de contradictorialitate impuse prin decizia nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale* (dosar nr.3370/97/2013/a8 al Curții de Apel Alba Iulia);

7) formularea de către părțile citate, urmare a publicării în Monitorul Oficial al României a deciziei nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale, a unor cereri de amânare pentru asigurarea apărării (spre exemplu: dosar nr.2006/54/2014 al Curții de Apel Craiova, dosar nr.576/195/2015 al Judecătorei Brad);

8) înaintarea dosarelor în calea de atac ca urmare a formulării de contestații împotriva măsurilor preventive (dosar nr.3370/97/2013/a8 al Curții de Apel Alba Iulia; dosar nr. 3610/118/2015 al Tribunalului Constanța 33044/212/2014 al Judecătorei Constanța; dosarul nr. 490/35/2014 al Curții de Apel Oradea; dosarul nr. 513/111/2014 al Tribunalului Bihor);

9) necesitatea asigurării dreptului la apărare (dosarul nr. 387/59/2015 al Curții de Apel Timișoara, termenul de 60 de zile privind durata procedurii preliminare a fost depășită cu o lună și 12 zile, pe considerentul că la data de 28 mai 2015 judecătorul de cameră preliminară a constatat că pentru partea civilă s-a prezentat un avocat care în cursul urmăririi penale a fost audiat în calitate de martor și constatând că este incompatibil pentru a asigura asistența juridică a părții civile);

10) complexitatea cauzelor (dosarul nr. 2310/118/2015 al Tribunalului Constanța în care motivul depășirii duratei prevăzute de lege pentru procedura camerei preliminare cu o durată de 59 de zile a fost identificat în formularea contestațiilor de către inculpați privind măsurile preventive dar și complexitatea cauzei, având în vedere că dosarul de urmărire penală are 52 de volume; dosarul nr. 4696/111/2014 al Tribunalului Bihor; dosarul nr. 4878/2/2014 al Secției a II-a penală a Curții de Apel București; dosarul nr. 3743/2/2015 al Secției a II-a penală a Curții de Apel București); (Tribunalul București dosarele nr.: 7098/3/2014(11 inculpați), 24155/3/2014(64 inculpați), 37279/3/2014(11 inculpați), 41437/3/2014(1 inculpat) și 44448/3/2014 (11 inculpați);

Dintre **cauzele subiective** se regăsesc:

1) neluarea măsurilor necesare pentru parcurgerea cu celeritate a procedurii de cameră preliminară, spre exemplu:

- omisiunea luării măsurilor pentru asigurarea asistenței juridice obligatorii (spre exemplu **dosar nr. 9705/215/2015** al Judecătorei Craiova, **dosarul nr.1132/195/2015** al

Judecătoria Brad, *dosarele nr. 3963/63/2015 și nr. 15044/63/2014* ale Tribunalului Dolj);

- omisiunea luării într-un termen rezonabil a măsurilor privind citarea părților pentru finalizarea procedurii de cameră preliminară și acordarea unor termene de judecată lungi (spre exemplu: *dosarele nr. 36375/215/2014, nr.23498/215/2014, nr. 37583/215/2014, nr. 12905/215/2014* ale Judecătoria Craiova; dosarul nr. *11830/296/2014* al Judecătoria Satu Mare înregistrat la data de 24.11.2014, cu prim termen de judecată stabilit la data de 24.03.2015; dosarul nr. *2918/296/2015*, înregistrat la data de 04.05.2015 cu prim termen de judecată stabilit la data de 06.07.2015 al Judecătoria Satu Mare; dosarul nr. *31918/245/2014* al Judecătoria Iași înregistrat pe rolul instanței la data de 05.09.2014 fiind acordat termen la data de 20.10.2014, respectiv după 45 zile de la înregistrare);

Omisiunea luării într-un termen rezonabil a măsurilor privind citarea părților pentru finalizarea procedurii de cameră preliminară și acordarea unor termene de judecată lungi a fost identificată și la Judecătoria Cluj Napoca în dosarele nr. *6029/211/2015, 5856/211/2015, 5858/211/2015, 4856/211/2015, 624/211/2015 și 8019/211/2015 și nr. 26425/211/2015*, la care s-a făcut referire mai sus și care au fost incluse într-o altă secțiune la analiză, având în vedere faptul că neregularitățile constatate vizau modul de instrumentare al dosarelor în procedura de cameră preliminară, nerezumându-se la durata cu care s-a depășit perioada de cameră preliminară.

Prelungirea duratei procedurii preliminare determinată de omisiunea instanței de a proceda la realizarea comunicărilor și citarea părților în cauză, pe *perioade semnificative* a fost constatată și la Judecătoria Constanța, după cum urmează:

- în dosarul nr. *16629/212/2014* a fost depășit termenul cu o durată de 262 de zile; Cauza a fost înregistrată la data de 02.06.2014, iar prin încheierea din data de 20.04.2015 s-a constatat legalitatea sesizării instanței. Primele acte de comunicare/citare au fost realizate la data de 27.01.2015, deci la o durată de aproximativ 8 luni de la data înregistrării, perioadă în care dosarul a stat în nelucrare;

- în dosarul nr. *31749/212/2014* a fost depășit termenul cu o durată de 115 zile; Cauza a fost înregistrată la data de 06.10.2014, iar prin încheierea din data de

30.03.2015 s-a constatat legalitatea sesizării instanței. Primele acte de comunicare/citare au fost realizate la data de 04.02.2015, deci la o durată de aproximativ 4 luni de la data înregistrării, perioadă în care dosarul a stat în nelucrare;

- în dosarul nr. **27868/212/2014** a fost depășit termenul cu o durată de 287 de zile; Cauza a fost înregistrată la data de 29.08.2014, iar prin încheierea din data de 11.08.2015 s-a constatat legalitatea sesizării instanței. Primele acte de comunicare/citare au fost realizate la data de 04.11.2014, la data la care judecătorul de cameră preliminară a respins cererile de restituire a cauzei la procuror și de excludere a probelor, următoarele acte de procedură fiind realizate la data de 28.07.2015 deci la o durată de aproximativ 11 luni de la data înregistrării;

- omisiunea formulării de îndată a declarație de abținere de îndată după înregistrarea dosarului și predarea sa către președintele completului de judecată (spre exemplu **dosarul nr.35517/215/2014** al Judecătorei Craiova).

- perioada concediului de odihnă a judecătorului de cameră preliminară (spre exemplu la Judecătoria Ineu - **dosarul nr. 1292/246/2014** înregistrat la data de 12.06.2014, prin rezoluția întocmită de titularul completului la data de 18.06.2014 s-a dispus comunicarea copiei certificate a rechizitoriului cu inculpatul; la data de 03.07.2014 inculpatul a formulat Memoriu cu privire la actul de sesizare al instanței, prin Încheierea din data de 23.09.2014 s-a soluționat excepția nelegalității sesizării instanței; prin încheierea din data de 14.10.2014 s-a dispus începerea judecării și s-a stabilit primul termen de judecată, în perioada 07.07.2014- 08.08.2014 titularul completului s-a aflat în efectuarea concediului de odihnă.

2)reluarea procedurii de cameră preliminară, cu urmare a desființării încheierii de cameră preliminară prin care s-a constatat legalitatea administrării probelor și a actului de sesizare și s-a dispus începerea judecării și trimiterii cauzei spre rejudecare, din motive imputabile primei instanțe:

- *pronunțarea parțială asupra excepțiilor ridicate, nu și asupra legalității actului de sesizare (spre exemplu **dosarele nr.1011/54/2014 și nr. 2006/54/2014** ale Curții de Apel Craiova);*

- *lipsa motivării și a pronunțării asupra excepțiilor ridicate de toți inculpații (dosar nr. **4717/63/2014** al Tribunalului Dolj ; dosar nr. **5840/117/2014** al Tribunalului Cluj);*

Se apreciază de către instanțele de control judiciar în aceste situații că „Respingerea tuturor cererilor și excepțiilor cu unicul argument că obiectul camerei preliminare este exact stabilit în art.342 C.pr.pen. echivalează cu nemotivarea hotărârii, iar neexaminarea efectivă a motivelor invocate de către petent, părți și procurori, atrage încălcarea flagrantă a dreptului la apărare, asimilată, conform jurisprudenței amintite, cu lipsa asigurării de către instanță a dreptului la apărare cu și consecință a exercitării dreptului la un proces echitabil; ca atare, judecătorul nu a dat curs asistenței juridice efective a inculpatei în cursul procedurii de cameră preliminară” (încheierea penală nr. 167/2015 pronunțată la data de 25 martie 2015 în dosarul nr. 5840/117/2014/a1 al Curții de Apel Cluj).

- lipsa citării la judecată și asigurării asistenței juridice obligatorii a inculpatului arestat în altă cauză (dosar nr. 4717/63/2014 al Tribunalului Dolj - în cauză s-a reluat pentru a doua oară procedura de cameră preliminară, la data efectuării verificărilor directe la această instanță - 22 octombrie 2015 -, după aproximativ 1 an și 7 luni procedura nefiind finalizată, deși cauza era înregistrată din data de 28 martie 2014).

3) reluarea procedurii de cameră preliminară din inițiativa judecătorului cauzei, în condițiile pronunțării anterior în cauză a încheierii definitive prin care s-a dispus începerea judecății, deși o asemenea procedură nu este reglementată de lege. (dosar 763/228/2014 al Judecătorei Făurei)

Ca urmare a relațiilor transmise de instanțe și a verificărilor directe efectuate se poate trage concluzia că decizia nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale a avut ca efect prelungirea duratei procedurii de cameră preliminară, fără ca numărul dosarelor înregistrate în procedura de cameră preliminară în care s-a depășit termenul de 60 de zile, pe motivul contradictorialității procedurii, să dețină o pondere foarte mare din numărul total al dosarelor înregistrate ulterior publicării deciziei anterior enunțate. S-au înregistrat prelungiri ale duratei procedurii, pe motivul necesității citării părților, doar în situațiile în care a fost necesară efectuarea procedurii cu străinătatea, a situațiilor de schimbare a domiciliului sau sediului părților ori situațiilor în care, între timp, inculpatul a fost arestat și a fost necesară repetarea procedurii de citare, întâmpinându-se și dificultăți de aducere la judecată pe motivul unor afaceri judiciare la mai multe instanțe.

O concluzie privind existența respectiv inexistența indiciilor privind săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, care pot fi puse în discuție, din perspectiva situațiilor

constatate mai sus, poate fi formulată numai în urma unor verificări specifice procedurii reglementate de art. 45 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

III.1.2.Măsurile concrete luate la nivelul instanțelor și al completelor pentru eficientizarea managementului cauzelor în procedura de cameră preliminară.

Acest aspect a fost avut în vedere ca subiect de analiză în scopul identificării dificultăților întâmpinate în aplicarea dispozițiilor legale și regulamentare în această materie în etapa anterioară și respectiv ulterioară publicării deciziei nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale.

S-au urmărit exclusiv măsurile concrete luate la nivelul instanțelor și al completelor pentru eficientizarea managementului cauzelor în procedura de cameră preliminară.

Ca regulă generală, conducerile judiciare ale instanțelor au menționat că nu s-a impus emiterea unor acte decizionale administrative pentru eficientizarea managementului de caz al dosarelor înregistrate în procedura de cameră preliminară, dat fiind că, pe de o parte, în majoritatea dosarelor s-a respectat termenul prevăzut de lege pentru durata procedurii și în cauzele în care s-a depășit termenul, depășirile au fost determinate de cauze obiective, iar, pe de altă parte, revine completului de judecată sarcina gestionării acestor dosare, astfel încât să se încadreze în termenul legal.

Au existat însă instanțe la care s-au luat măsuri administrative concrete pentru eficientizarea managementului cauzelor în procedura de cameră preliminară, de natură a asigura respectarea duratei prevăzute de lege.

III.2.Măsurile luate de conducerile judiciare ale instanțelor pentru unificarea practicii judiciare

III.2.1.Practica judiciară constituită la nivelul curților de apel și al instanțelor din circumscriptiile acestora privind unele aspecte specifice procedurii de cameră preliminară

Aspectele avute în vedere pentru identificarea situațiilor de practică neunitară se referă la modul în care s-a procedat cu privire la luarea și verificarea legalității măsurilor preventive, modul în care s-a stabilit cadrul procesual și s-a procedat referitor la comunicarea rechizitoriului, excepțiilor și încheierilor pronunțate potrivit art.346 Cod

procedură penală și categoriile de acte emise la finalizarea procedurii de cameră preliminară.

a) aplicarea dispozițiilor procedurale privind luarea și verificarea legalității și oportunității măsurilor preventive în camera preliminară.

Cu privire la acest aspect instanțele au comunicat că măsurile preventive au fost verificate sub aspectul temeiniciei și legalității, conform art.207 Cod procedură penală, de către judecătorul de cameră preliminară investit cu soluționarea cauzei pe fond, iar după publicarea în Monitorul Oficial al României a deciziei nr.5/8.12.2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în interesul legii, legalitatea și temeinicia măsurilor preventive a fost verificată de judecătorul de cameră preliminară de la instanța de fond și în perioada în care dosarul s-a aflat la instanța de control judiciar, pentru soluționarea contestației prevăzute de art.347 Cod procedură penală.

În privința termenului pentru verificarea subzistenței temeiurilor care au determinat luarea măsurilor preventive, instanțele au verificat aceste măsuri, ca regulă, înainte de expirarea măsurilor respective.

În ceea ce privește durata de soluționare a contestațiilor formulate împotriva încheierilor prin care judecătorul de cameră preliminară dispune asupra măsurilor preventive, din relațiile comunicate rezultă că aceste contestații, de regulă, se soluționează în termen de maxim 5 zile de la data înregistrării dosarului la instanța de control judiciar.

b) determinarea cadrului procesual

În ceea ce privește determinarea cadrului procesual, după data de 5.12.2014 - data publicării în Monitorul Oficial a deciziei Curții Constituționale nr.641/11.11.2014, la majoritatea instanțelor s-a procedat la comunicarea rechizitoriului și excepțiilor tuturor părților, acestora aducându-li-se la cunoștință obiectul procedurii de cameră preliminară, conform art.344 alin.2 Cod procedură penală.

Practici diferite au fost semnalate cu privire la dispunerea termenului până la care se pot depune excepții, fiind identificate două modalități:

1) într-o primă modalitate judecătorul, la primirea dosarului, odată cu dispoziția de comunicare a rechizitoriului și de asigurare a asistenței juridice, acolo unde este cazul,

fixează și un termen cert până la care pot fi depuse excepții (spre exemplu unele complete de la Judecătoria Craiova);

2) în cea de-a doua modalitate, la primirea rechizitorului se dispune comunicarea acestuia și se dispun măsuri pentru asigurarea asistenței juridice, comunicându-se părților că pot depune excepții în termen de 20 de zile de la comunicarea rechizitoriului (unele complete de la Judecătoria Craiova, Tribunalului Dolj, Curtea de Apel Târgu Mureș, Curtea de Apel Brașov și instanțele arondate, Judecătoria Cluj).

În ambele modalități în care s-a procedat, s-a asigurat respectarea termenelor prevăzute de art.344 alin.(2), (3) și (4) Cod procedură penală.

Practici diferite au fost semnalate și cu privire la fixarea primului termen de judecată, în Cameră de Consiliu, pentru soluționarea excepțiilor, verificarea legalității probelor și a legalității actului de sesizare, fiind identificate, la fel, două modalități de a proceda:

1) într-o primă modalitate termenul de judecată se fixează încă de la primirea dosarului, astfel încât să fie respectate termenele prevăzute de art.344 alin.2-4 Cod procedură penală (spre exemplu Judecătoria Petroșani);

2) în a doua modalitate, termenul de judecată se fixează prin rezoluție de judecătorul cauzei, după ce se primesc răspunsurile la excepțiile invocate (spre exemplu Tribunalul Dolj).

c) procedura începerii judecății

În privința modalității de începere a judecății:

- *în cazul în care nu s-au formulat cereri și excepții, pentru fixarea termenului de judecată se procedează în două modalități:*

1) prin încheierea prevăzută de art.346 alin.(2) Cod procedură penală, definitivă, s-a dispus și începerea judecății și s-a fixat termenul de judecată (spre exemplu: Curtea de Apel Craiova, Curtea de Apel Alba Iulia, Tribunalul Hunedoara, Judecătoria Petroșani, Judecătoria Hațeg, Judecătoria Blaj, Tribunalul Sibiu, Judecătoria Avrig, Curtea de Apel Ploiești și instanțele arondate);

2) prin încheierea prevăzută de art.346 alin.(2) Cod procedură penală, definitivă, s-a dispus începerea judecății, dar termenul de judecată s-a fixat, în aceeași zi, printr-o

rezoluție a judecătorului de cameră preliminară, prin care s-au dispus și citarea părților la judecată sau alte măsuri premergătoare judecății (această modalitatea de a proceda a fost comunicată, spre exemplu, de Judecătoria Deva, Judecătoria Găiești).

- *în cazul în care s-au formulat contestații împotriva încheierii prin care s-a constatat legalitatea actului de sesizare s-a procedat în trei modalități:*

1) într-o primă modalitate, după rămânerea definitivă a încheierii atacate, s-a fixat termen pentru începerea judecății prin încheiere separată (spre exemplu dosar nr.1411/54/2014 al Curții de Apel Craiova. Aceeași modalitate de a proceda a fost comunicată de Tribunalul Sibiu);

2) în cea de-a doua modalitate, prin încheierea prin care s-au respins excepțiile și s-a constatat legalitatea rechizitoriului, s-a fixat și termen de judecată (spre exemplu: dosarele nr.187/54/2014 și nr.558/54/2014 ale Curții de Apel Craiova, aceeași modalitate de a proceda fiind comunicată de: Judecătoria Drobeta Turnu Severin, Judecătoria Strehaia, Judecătoria Blaj, Judecătoria Agnita, Judecătoria Avrig, Judecătoria Buzău);

3) în ultima modalitate, termenul de judecată a fost stabilit pe cale administrativă, fără pronunțarea unei încheieri separate, fie după restituirea dosarelor din contestație (spre exemplu dosar nr.2006/54/2014 al Curții de Apel Craiova, aceeași modalitate fiind comunicată de Judecătoria Brad), fie după comunicarea soluției date cu privire la contestație de instanța de control judiciar (spre exemplu dosar nr.628/54/2015 al Curții de Apel Craiova, aceeași modalitate fiind comunicată de: Tribunalul Mehedinți, Curtea de Apel Alba Iulia, Tribunalul Hunedoara, Judecătoria Deva, Judecătoria Petroșani, Judecătoria Hațeg, Judecătoria Avrig, Curtea de Apel Ploiești și instanțele arondate, cu excepția Judecătoriei Buzău).

Referitor la modalitățile mai sus menționate, se reține că prevederile art.103¹⁴ alin.(1) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești dispun că, după rămânerea definitivă a încheierii prin care s-a dispus, în procedura în camera preliminară, începerea judecății, completul de judecată fixează primul termen de judecată, dispunând citarea părților, precum și, după caz, alte măsuri pentru pregătirea judecății, în condițiile legii, fără a reglementa clar actul procedural prin care se fixează termenul de judecată și nici momentul la care judecătorul trebuie să fixeze termenul (după comunicarea extrasului

cu mențiunea de rămânere definitivă a încheierii sau după restituirea dosarului din calea de atac).

III.2.2.Evidențierea altor probleme de drept care au generat o practică neunitară și măsurile concrete luate pentru unificarea practicii judiciare

Măsurile luate la nivelul instanțelor pentru unificarea practicii judiciare s-au circumscris dispozițiilor art. 29¹ lit. d) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești iar situațiile de aplicare neunitară a altor dispoziții procedurale, au fost discutate în toate cazurile același cadru.

Au fost evidențiate probleme de drept care au generat o practică neunitară, altele decât cele care rezultă din constatările de mai sus de Curtea de Apel Iași care vizează în esență următoarele aspecte:

a) *Referitor la felul hotărârii prin care judecătorul de cameră preliminară se dezinvestește* fără a soluționa cauza, la nivelul Curții de Apel Iași și instanțelor arondate au fost conturate două opinii, după cum urmează:

- practica minoritară a Curții de Apel este de a se pronunța, în procedura de cameră preliminară, în cazul declinărilor de competență, prin sentință, cu argumentul că se aplică dispozițiile generale de la judecată, prevăzute de art. 370 alin. (1) din Codul de procedură penală, potrivit cărora hotărârea prin care prima instanță de judecată se dezinvestește fără a soluționa cauza se numește sentință;

- practica majoritară a Curții de Apel este de a se pronunța, în situația declinărilor de competență, *prin încheiere*. În argumentarea acestei opinii s-a avut în vedere că judecătorul de cameră preliminară, conform dispozițiilor art. 346 și 347 din Codul de procedură penală, hotărăște atât în primă instanță, cât și în contestație, prin încheiere, ceea ce înseamnă că și în cazul în care se dezinvestește hotărârea pronunțată va fi tot o încheiere.

Opinia unanimă a judecătorilor Secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași a fost exprimată în sensul practicii majoritare a acestei instanțe, în sensul că judecătorul de drepturi și libertăți și judecătorul de cameră preliminară se pronunță prin încheiere în cazul în care se dezinvestește, în cauzele de competența acestora, prevăzute de art. 53 și art. 54 Cod procedură penală.

b) procedura de judecare a contestației formulate împotriva soluțiilor pronunțate de judecătorul de cameră preliminară.

Într-o primă opinie - minoritară, s-a susținut că procedura de soluționare a contestației formulate împotriva soluțiilor prevăzute la art. 346 alin. 3-5 din Codul de procedură penală, pronunțate de judecătorul de cameră preliminară, este cea prevăzută la articolul 425¹ din Codul de procedură penală, respectiv se soluționează de judecătorul de cameră preliminară de la instanța superioară celei sesizate, în ședință publică, cu participarea procurorului și cu citarea părților, urmând ca instanța să se pronunțe prin decizie.

În a doua opinie, majoritară, s-a susținut că procedura de soluționare este cea prevăzută de art. 343-346 din Codul de procedură penală, respectiv în camera de consiliu, fără participarea procurorului și fără citarea părților, urmând a se pronunța prin încheiere, motivat de faptul că dispozițiile art. 347 reglementează în mod expres această procedură, și, astfel, suntem în situația de excepție ce este prevăzută chiar de dispozițiile generale care reglementează calea de atac a contestației, respectiv de alin. (1) al art. 425¹ din Codul de procedură penală, care prevede că procedura reglementată de acest articol este aplicabilă când legea nu prevede altfel.

Opinia unanimă a judecătorilor Secției penale și pentru cauze cu minori din cadrul Curții de Apel Iași este în sensul celei de-a doua opinii majoritare.

La Curtea de Apel Constanța și instanțele arondate, problemele de drept discutate au vizat în esență:

- calcularea termenului de formulare a contestației împotriva încheierii pronunțată la finalizarea procedurii de cameră preliminară ce curge de la data pronunțării sau de la data comunicării încheierii motivate;

- problema citării sau a necitării tuturor părților în situația în care nu s-au formulat cereri sau excepții, stabilindu-se că este necesară citarea tuturor părților având în vedere că nulitățile absolute pot fi invocate oral și la termenul de judecată fixat în cameră preliminară.

La nivelul Judecătoriei Constanța, există o practică neunitară în ceea ce privește comunicarea copiei rechizitoriului către părțile civile, în sensul că în anul 2014 s-a votat

cu majoritate, în sensul ca nu este necesară comunicarea copiei rechizitoriului către partea civilă deoarece în temeiul art.341 alin.(2) și (3) Cod procedură penală doar inculpatul și apărătorul său au dreptul de a formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală.

În prezent, practica este neunitară în sensul că unii judecători comunică copia rechizitoriului doar inculpatului/inculpaților, iar alții comunică copia rechizitoriului și părților civile.

La Curtea de Apel Oradea, problemele de practică neunitară au vizat posibilitatea aplicării de către judecătorul de cameră preliminară a sancțiunii nulității sau excluderii cu privire la încheierile judecătorului de drepturi și libertăți și modul de stabilire a primului termen de judecată după începerea judecății, respectiv dacă data stabilită pentru primul termen de judecată poate coincide cu ziua în care s-a dispus începerea judecății.

Instanțele au formulat propuneri concrete de modificare a dispozițiilor procedurale care reglementează procedura de cameră preliminară, dintre care menționăm următoarele:

1)abrogarea dispozițiilor art.343 Cod procedură penală privind durata procedurii de cameră preliminară (Curtea de Apel Craiova);

2)abrogarea întregii proceduri de cameră preliminară și stabilirea unei proceduri de verificare în cursul judecății, la primul termen cu procedura completă, a competenței instanței, a legalității sesizării acesteia și regularității actului de sesizare, conform dispozițiilor art.300 și 333 alin.(2) din Codul de procedură penală anterior (Curtea de Apel Craiova, Tribunalul Mehedinți, Judecătoria Blaj, Judecătoria Arad, Judecătoria Iași, Judecătoria Răducăneni, Tribunalul Arad);

3)punerea de acord cu dispozițiile din deciziile Curții Constituționale și, în acest sens, completarea dispozițiilor procedurale sub aspectul reglementării exprese a părților/participanților cărora li se comunică rechizitoriul și care sunt citate pentru soluționarea excepțiilor și analizarea legalității actului de sesizare, a necesității sau nu a comunicării excepțiilor către toate părțile ori acordării unui termen pentru ca procurorul să răspundă excepțiilor, a părților/participanților cărora li se comunică încheierea prin

care se finalizează procedura de cameră preliminară (Judecătoria Drobeta Turnu Severin, Judecătoria Petroșani, Judecătoria Brad, Judecătoria Hațeg; Tribunalul Iași).

4) însușirea propunerilor din proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală (Judecătoria Brad).

5) abrogarea întregii proceduri întrucât nu îndeplinește condițiile de previzibilitate și accesibilitate ale normelor juridice (Curtea de Apel Brașov, Tribunalul Brașov)

6) renunțarea la comunicările prevăzute de art. 344 alin. (2) din Codul de procedură penală (Curtea de Apel Târgu Mureș);

7) modificarea termenului de 5 zile prevăzut în Hotărârea Secției pentru judecătoria a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 625 din 8.09.2015 în care să fie redactată încheierea de cameră preliminară, având în vedere că această încheiere are de multe ori o complexitate ridicată, în care se analizează mijloace de probă, excepții, astfel că termenul de 5 zile este insuficient (Curtea de Apel Constanța).

8) clarificarea momentului în care începe curgerea termenului prevăzut de art.347 alin.(1) Cod procedură penală, de la care se poate face contestație împotriva încheierii prevăzute de art. 346 Cod procedură penală; o interpretare fiind în sensul că termenul curge de la comunicarea “copiei minutei”, cea de-a doua fiind în sensul că termenul curge de la “comunicarea încheierii integrale” (Curtea de Apel Constanța);

9) reglementarea expresă a obligativității sau nu a redactării minutei în cazul soluționării camerei preliminare; într-o opinie, redactarea minutei nu este obligatorie pentru că legea nu prevede expres acest lucru în art.400 alin. (1) și (2) Cod procedură penală, în a doua opinie este obligatorie redactarea minutei deoarece este vorba despre o hotărâre de dezinvestire al cărei rezultat trebuie făcut cunoscut părților interesate, și care trebuie să prezinte garanția că nu va fi modificat până la redactarea încheierii integrale, iar obligativitatea acesteia rezultă din prevederea generică a art. 400 alin. (1), care se referă la consemnarea rezultatului deliberării asupra cauzelor penale (Curtea de Apel Constanța);

10) a se clarifica legislativ dacă, în situația respingerii cererilor și excepțiilor, conform art.345 Cod procedură penală, prin aceeași încheiere judecătorul se pronunță și asupra soluției prevăzute de art.346 Cod procedură penală (Curtea de Apel Constanța).

11) instituirea unor sancțiuni procesuale pentru părțile care formulează cereri noi și excepții după expirarea termenului fixat inițial în acest sens de către judecătorul de cameră preliminară la primirea dosarului, cu motivarea că, în absența unei limitări în timp a posibilității exercitării unor drepturi procesuale, se poate ajunge la prelungirea excesivă a procedurilor (Tribunalul Iași); în aceeași idee, Judecătoria Bacău a propus că ar fi oportună stabilirea de termene legale, imperative, în interiorul cărora părțile pot invoca cereri și excepții, pentru ca în cazul nesocotirii acestora să intervină sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului, potrivit art.268 alin.(l) Cod procedură penală;

12) modificări în sensul comunicării rechizitoriului în procedura de cameră preliminară și persoanei vătămate care conform art. 32 și art. 33 Cod procedură penală, nu este parte în procesul penal, ci subiect procesual principal, având în vedere că, în prezent, comunicarea rechizitoriului în procedura de cameră preliminară persoanei vătămate se face cu ajutorul unui artificiu, aceasta fiind trecută ca parte civilă/parte vătămată (Judecătoria Pașcani);

13) reformularea art. 93 Cod procedură penală care face vorbire doar de asistența juridică a persoanei vătămate în cursul urmăririi penale și în cursul judecății iar ca urmare a deciziei nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale, se pune în discuție și obligativitatea asistenței juridice a persoanei vătămate minore în procedura de cameră preliminară (Judecătoria Buhuși);

14) modificarea art.342-248 Cod procedură penală pentru a da posibilitatea părților de a se împăca încă din această fază a camerei preliminare, în vederea scurtării duratei procesului penal și a eficientizării cheltuielilor efectuate (Judecătoria Podu Turcului).

Concluzionând, Secția pentru judecători a Consiliul Superior al Magistraturii apreciază că, *referitor la practicile administrative*, așa cum s-a exemplificat pe parcursul raportului, au fost identificate situații de aplicare diferită a dispozițiilor regulamentare de către instanțele arondate aceluiași tribunal, de către tribunalele arondate aceleiași curți de apel și între curțile de apel și instanțele din raza teritorială a acestora, precum și vulnerabilități, sub mai multe aspecte.

Un prim aspect este acela al modului de evidențiere în sistemul ECRIS a mențiunilor referitoare la procedura de cameră preliminară,

Din analiza datelor centralizate cuprinse în Raportul STATIS R05.Q01, a rezultat că, în majoritatea instanțelor se uzează de documentul încheiere – camera preliminară pentru a se evidenția finalizarea procedurii.

Ponderea dosarelor în care nu se poate identifica momentul finalizării procedurii de cameră preliminară este însă unul foarte ridicat raportat la abaterile statistice, de natură să influențeze mecanismele automate de identificare a dosarelor în care sunt înregistrate depășiri în procedura de cameră preliminară.

Inadvertențele au fost determinate de faptul că au existat instanțe care fie nu au introdus mențiunea referitoare la procedura de cameră preliminară în câmpul "informații generale", fie nu au menționat corect denumirea încheierii prin care s-a finalizat procedura de cameră preliminară.

De asemenea, au fost identificate situații în care, din motive obiective, înregistrarea dosarelor în procedura de cameră preliminară a fost urmată de o versionare a acestora.

Consecințele acestora modalități de a proceda cu privire la înscrierea în sistemul ECRIS a mențiunilor s-au reflectat într-o distorsionare a situațiilor statistice, în unele situații fiind înregistrate în mod artificial creșteri ale volumului de activitate, iar în altele neputând fi determinată și evidențiată în rapoartele informatice durata parcursă în procedura de cameră preliminară.

Este necesară responsabilizarea de către conducerile judiciare ale instanțelor, a personalului auxiliar cu atribuții privind completarea mențiunilor în sistemul ECRIS, în vederea parcurgerii tuturor pașilor pe care îi implică înscrierea corectă a mențiunilor.

Din aceeași perspectivă, se impune o standardizare a modului de evidențiere în ECRIS a momentului finalizării procedurii de cameră preliminară, în vederea asigurării unei proceduri unitare atât în ceea ce privește evidențierea statistică a informației, cât și în ceea ce privește procedura de verificare și criterii mult mai stricte de evidențiere a momentului finalizării procedurii de cameră preliminară în vederea identificării unor proceduri semiautomate de alertare a depășirilor intervenite.

Un alt aspect cu privire la care s-au constatat practici neunitare, este cel al modului de constituire a completelor.

După cum s-a evidențiat pe parcursul raportului, au fost identificate patru modalități de constituire a completelor :

- la majoritatea instanțelor au fost constituite, începând cu data de 1.02.2014 complete de judecată corespunzătoare noilor funcții judiciare, respectiv complete de judecători de drepturi și libertăți și complete de judecători pentru exercitarea funcțiilor de cameră preliminară și judecată, toți judecătorii exercitând atribuțiile specifice funcțiilor menționate, conform planificărilor realizate la nivelul fiecărei instanțe;

- au existat și instanțe la care s-au constituit complete separate pentru cele două proceduri (în cazurile menționate în raportul de control);

- s-a constatat și existența situației în care activitățile judiciare au fost împărțite între judecători în raport de noile funcții judiciare, stabilindu-se un număr de judecători numai pentru exercitarea funcției de judecător de drepturi și libertăți și un alt număr de judecători pentru exercitarea funcțiilor de cameră preliminară și judecată, (cum este, de exemplu, cazul Secției Penale a Curții de Apel Iași);

- la Curtea de Apel Constanța, s-au constituit prin deciziile președintelui instanței și *complete-judecători de cameră preliminară și primă instanță specializate corupție* numai pentru cauzele în primă instanță, precum și judecători de drepturi și libertăți, pentru a se asigura judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute de Legea nr.78/2000 de către complete specializate conform art.29 din aceeași lege;

Față de dispozițiile art.103⁷ alin.(1) și (4) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești și cele ale art.346 alin.(7) Cod procedură penală, se impune unificarea practicilor administrative în sensul constituirii, la toate instanțele, de complete unice pentru camera preliminară și judecata în primă instanță.

La instanțele de control judiciar au fost constituite și complete pentru soluționarea contestațiilor în procedura de cameră preliminară.

Verificările au evidențiat practici diferite în modul de constituire a completelor și pentru vacanța judecătorească, unele instanțe constituind complete de vacanță de cameră preliminară și pentru judecata în primă instanță, iar altele constituind complete de vacanță care au

gestionat și dosarele înregistrate în procedura de cameră preliminară; au existat situații în care nu au fost gestionate dosarele aflate în procedura de cameră preliminară pe perioada vacanței judecătorești.

Și modul în care completele de vacanță au gestionat aceste dosare a fost unul diferit. Astfel, la unele instanțe, pentru dosarele înregistrate în procedura de cameră preliminară în timpul vacanței judecătorești, dosare ce au fost repartizate completelor de cameră preliminară constituite la începutul anului, s-au efectuat de completele de vacanță doar procedurile de comunicare și citare, fixându-se termene pentru soluționarea excepțiilor, verificarea legalității probelor și a actului de sesizare după vacanța judecătorească, pe ședința completului inițial investit. La alte instanțe, pentru dosarele înregistrate în procedura de cameră preliminară în timpul vacanței judecătorești, dosare ce au fost repartizate completelor de cameră preliminară constituite la începutul anului, s-au efectuat de completele de vacanță nu numai procedurile de comunicare și citare, fixându-se termen pentru judecata în cameră de consiliu și fiind soluționate excepțiile și problema legalității probelor și a actului de sesizare, judecata pe fond fiind continuată de completul căruia i-a fost repartizată cauza inițial.

În prima modalitate, consecința a fost depășirea termenului prevăzut pentru procedura de cameră preliminară, iar în cea de-a doua situație, înfrângerea principiului continuității prevăzut de art.346 alin.(6) Cod procedură penală, astfel încât se impune unificarea practicilor existente și găsirea unei modalități care să răspundă, pe cât posibil, ambelor imperative.

În privința respectării principiului continuității, cu excepțiile relevate referitor la perioada vacanței judecătorești și a situațiilor obiective în care judecătorul care a dispus începerea judecății a lipsit de la instanță, din relațiile comunicate și verificările efectuate a rezultat că acest principiu a fost respectat.

Practici diferite au fost identificate însă cu privire la aplicarea regulii prevăzute de art.98 alin.(6) din Regulamentul de ordine interioară, unele instanțe aplicând această regulă, iar altele, în caz de absență a judecătorului de cameră preliminară, aplicând regula generală prevăzută de art.98 alin.(6) din Regulament.

În această privință menționăm că, mai ales în perioada vacanței judecătorești, regula înscrisă în art.98 alin.(6¹) din Regulament, care prevede înlocuirea judecătorului de cameră preliminară, în caz de absență, cu judecătorul din completul imediat următor, nu a fost aplicată.

S-a constatat că, în situațiile de absență a titularului de complet în cursul procedurilor de cameră preliminară s-a procedat în unele cazuri la înlocuirea acestuia cu judecătorul aflat în activitate, în special la instanțele cu un număr mic de judecători, în alte cazuri s-a procedat la înlocuirea titularului conform art. 98 alin. (6) de către judecătorul din planificarea de permanență iar în alte cazuri se face aplicarea dispozițiilor art. 98 alin (6¹) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor, titularul fiind înlocuit de judecătorul de cameră preliminară din completul imediat următor.

A rezultat o interpretare diferită a dispozițiilor art. 98 alin (6¹) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor, unele instanțe apreciind că acestea sunt incidente numai dacă necesitatea înlocuirii titularului intervine la termenul la care urmează să se pronunțe încheierea conform art. 346 Cod de procedură penală, (față de mențiunea „în cazul absenței judecătorului de cameră preliminară, *la expirarea termenelor* prevăzute în titlul II) în timp ce alte instanțe interpretează în sensul că alineatul menționat reprezintă normă specială pentru procedura de cameră preliminară, indiferent de stadiul în care se găsește aceasta la momentul intervenirii absenței titularului.

În situațiile în care titularul de complet a fost ulterior repartizat la alte secții, promovat sau transferat, înlocuirea acestuia s-a făcut fie prin desființarea completului și repartizarea ciclică a dosarelor, fie prin desemnarea unui alt judecător care să preia completul de judecată.

De asemenea, la unele instanțe s-a decis prin hotărâri ale colegiilor de conducere ca judecătorul din planificarea de permanență să dispună numai măsuri administrative ce vizează comunicări sau înștiințări potrivit art. 344 Cod de procedură penală, precum și asupra măsurilor preventive și a altor aspecte cu caracter urgent, iar pentru asigurarea continuității completului s-a stabilit ca judecătorul de cameră preliminară titular să soluționeze cererile, excepțiile și să dispună începerea judecății.

În scopul prezervării principiilor continuității completelor de judecată și repartizării aleatorii a cauzelor apreciem că este recomandabilă unificarea practicilor administrative și o abordare unitară a dispozițiilor regulamentare menționate.

Referitor la modul de înregistrare a cererilor accesorii/incidentale, așa cum s-a menționat pe parcursul raportului, au fost identificate patru modalități de înregistrare:

- într-o primă modalitate, identificată ca procedură de lucru aplicată de majoritatea instanțelor, cererile formulate în procedura de cameră preliminară, (accesorii, incidentale) sunt înregistrate, în cele mai multe cazuri la dosarul inițial, fiind repartizate judecătorului de cameră preliminară care a fost investit cu soluționarea primei cereri/sesizări;

- într-o altă procedură de lucru identificată acestea sunt înregistrate ca dosare distincte evidențiate în legătură cu dosarul având ca obiect prima cerere, propunere, plângere ori contestație formulată în cauză, fiind soluționate de judecătorul care a soluționat prima cerere, dosarele formate fiind repartizate manual.

- o a treia situație este aceea în care, cererile accesorii sau incidentale formulate în camera preliminară sunt înregistrate distinct, ca dosare de sine stătătoare, în acest caz unele instanțe procedând la repartizarea acestora judecătorului de cameră preliminară desemnat inițial iar altele procedând la o repartizare aleatorie a acestora;

- ultima situație întâlnită în practica instanțelor este cea care face distincție în funcție de tipul cererilor formulate. Astfel, în privința cererilor de scutire/reducere a amenzii, se procedează la formarea unui dosar asociat la același număr de dosar, care este repartizat aleatoriu, cu blocarea completului de cameră preliminară investit cu judecarea dosarului de fond, în timp ce în privința celorlalte cereri (cum sunt propunerea de luare a măsurii arestării preventive în cursul procedurii de cameră preliminară după sesizarea prin rechizitoriu), modul de înregistrare este la același număr de dosar, dosarul revenind spre soluționare completului inițial investit.

S-a mai menționat că în procedura de cameră preliminară se generează dosare asociate, în legătură cu dosarul, în situațiile în care se formulează contestații împotriva încheierilor pronunțate cu privire la măsuri preventive.

Având în vedere multitudinea de proceduri de lucru constatate, se apreciază că se impune unificarea practicilor administrative sub acest aspect și adoptarea unor proceduri

de lucru unitare, astfel cum acestea sunt reglementate în prezent în art. 3 al Hotărârii nr.425/2011 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, modificată prin art. 1 al Hotărârii nr. 673/2011 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii (înregistrarea sub același număr de dosar, iar crearea dosarelor asociate numai la momentul declarării căilor de atac împotriva soluțiilor pronunțate).

În legătură cu modul de respectare a dispozițiilor regulamentare prevăzute de art. 103¹⁰ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești și a intervalului de timp în care se îndeplinesc măsurile dispuse prin această dispoziție regulamentară, verificările au relevat respectarea acestor dispoziții și luarea măsurilor cu asigurarea celerității.

Se poate concluziona că regula este că rechizitoriile sunt înregistrate în ziua prezentării acestora la registratură, în aceeași zi fiind luate toate măsurile la care face referire norma menționată, dosarele fiind repartizate aleatoriu judecătorului de cameră preliminară.

În unele situații tot în aceeași zi dosarele sunt prezentate și judecătorului de cameră preliminară desemnat în urma repartizării, în timp ce în alte cazuri dosarele sunt prezentate judecătorului în ziua sau în zilele următoare repartizării.

S-a constatat că instanțele au luat măsuri pentru eficientizarea procedurii prevăzute de art. 103¹⁰ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, de exemplu prin stabilirea unor proceduri de lucru cu parchetele cărora li s-a solicitat prezentarea la registratură, în timp util, a dosarelor cu rechizitoriu, în vederea asigurării repartizării acestora în ziua înregistrării, sau prin inițierea unor evidențe distincte privind dosarele de urmărire penală și judecătorii de drepturi și libertăți pentru fiecare dintre acestea.

Referitor la practicile neunitare existente în ce privește procedurile administrative în materie, din verificările efectuate în sistemul informatic Ecris și verificările directe a rezultat lipsa unei abordări unitare a procedurilor, fiind constatate rezolvări diferite pentru situații de aceeași natură.

Astfel, s-a constatat că, la nivelul instanțelor menționate, nu a putut fi stabilit un interval de timp previzibil sau determinat înăuntrul căruia (sau până la care) să fie dispuse primele măsuri de către judecătorul de cameră preliminară căruia i-a fost repartizat

dosarul, conform art. 344 alin. (2) Cod de procedură penală, nici înainte de pronunțarea deciziei nr. 641/2014 a Curții Constituționale și nici după această dată.

De asemenea, s-a constatat că nu a existat o abordare unitară a termenului de procedură prevăzut de art. 344 alin. (2) Cod de procedură penală (termen fixat de judecător și care nu poate fi mai scurt de 20 zile), judecătorii dispunând în fiecare cauză, de la caz la caz, fără a putea fi extrase niște practici administrative unitare în urma verificărilor efectuate prin sondaj.

Se apreciază că este necesară instituirea caracterului sancționator al nerespectării termenelor fixate de judecător în cameră preliminară (de exemplu, modificarea dispozițiilor art. 282 alin (4) Cod de procedură penală, astfel încât nulitatea relativă să poată fi invocată până la expirarea termenului fixat de judecător în cameră preliminară).

S-a constatat că, de regulă, la primirea dosarului nu au fost efectuate verificări în bazele de date DEPABD, în vederea citării și comunicării actelor de procedură, împrejurare care a determinat în mai multe situații temporizarea procedurilor de comunicare sau citare, verificările fiind efectuate în cursul procedurilor desfășurate în cameră preliminară, fapt care a condus la prelungirea procedurilor, cu consecința depășirii termenului de 60 de zile.

Nu au putut fi determinate reguli clare privind stabilirea termenelor în cameră preliminară pentru realizarea verificărilor în scopul pronunțării încheierii prevăzute de art. 346 cod de procedură penală, procedându-se, potrivit constatărilor, de la caz la caz, prin acordarea unuia sau mai multor termene de judecată succesive în acest scop.

S-a constatat că la unele instanțe primul termen de judecată a fost stabilit un singur termen în vederea pronunțării încheierii prin care se constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și se dispune începerea judecării, restul actelor de procedură fiind îndeplinite administrativ, în timp ce la alte instanțe au fost stabilite termene de judecată încă de la înregistrarea cauzei la instanță, fiind acordate mai multe termene de judecată în cameră preliminară până la pronunțarea încheierii prin care s-a dispus începerea judecării.

Din relațiile comunicate de instanțe a rezultat existența unor practici administrative neunitare la nivelul aceleiași instanțe, că în unele situații măsurile dispuse nu au fost

aplicate, astfel că, pentru evitarea unei aplicări neunitare, se justifică emiterea unor acte decizionale formalizate.

Au fost identificate practici care în mod vădit nesocotesc respectarea termenului prevăzut de art. 343 Cod procedură penală, normele de drept procesual aplicabile în procedura de cameră preliminară, inclusiv din perspectiva obligației motivării încheierii prin care se dispune începerea judecării, a dispozițiilor regulamentare și care încalcă exigențele specifice unui act de justiție, motiv pentru care s-a propus sesizarea din oficiu a Inspecției Judiciare, în condițiile prevăzute de art. 63 alin. (6) din Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către Inspekția Judiciară aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1027/15.11.2012.

Inițierea acestui demers s-a realizat în considerarea faptului că, o concluzie privind existența respectiv inexistența indiciilor privind săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art. 99 lit. m) , art. 99 lit. r) și art. 99 lit. t) raportat la art. 99¹ din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, care pot fi puse în discuție, din perspectiva situațiilor prezentate în raport, poate fi formulată numai în urma unor verificări specifice procedurii reglementate de art. 45 alin. 3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

***În legătură cu durata procedurii de cameră preliminară,** s-a urmărit cu precădere, ca finalitate a prezentului control, modul în care, aplicarea dispozițiilor art. 342 – 348 Cod procedură penală în activitatea concretă a instanțelor judecătorești răspunde exigențelor arute în vedere în expunerea de motive privind Noul Cod de procedură penală cu privire la această instituție și care vizează în esență legalitatea, celeritatea și echitatea procesului penal.*

S-a urmărit în concret, modul în care reglementarea acestei instituții a avut ca efect, până la momentul analizei reducerea duratei procedurii judiciare și simplificarea din această perspectivă a procedurii judiciare în etapa judecării, identificarea problematicilor cu care se confruntă instanțele în aplicarea acestor dispozițiilor legale atât din perspectiva practicilor administrative cât și a problemelor de drept care au generat o practică neunitară, care să fundamenteze propuneri concrete pentru modificarea dispozițiilor legale ori regulamentare, acolo unde este necesară îmbunătățirea acestora sau reanalizarea practicilor neunitare instanțelor judecătorești în cadrul determinat de lege.

Din verificările efectuate a rezultat că, înainte de publicarea în Monitorul Oficial a deciziei nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale, situațiile în care s-a depășit termenul de 60 de zile prevăzut de art.343 Cod procedură penală au fost puține și s-au datorat, fie unor motive obiective, fie unor cauze de ordin subiectiv.

După publicarea în Monitorul Oficial a deciziei nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale, fiind necesară citarea părților la judecată, frecvența situațiilor în care durata procedurii a depășit termenul de 60 de zile prevăzut de lege a crescut, fără ca aceste situații să ocupe o pondere importantă din numărul total al dosarelor înregistrate în procedura de cameră preliminară.

Cauzele obiective de prelungire a procedurilor în camera preliminară, atât anterior cât și ulterior pronunțării deciziei Curții Constituționale au fost, cu precădere, necesitatea îndeplinirii procedurii de citare; necesitatea recomunicării actelor procedurale către persoanele vătămate/părțile civile sau inculpatul/inculpații care și-au schimbat domiciliul, fără a comunica noua adresă; neasigurarea prezenței la termenele stabilite a inculpaților arestați în alte cauze, a căror prezență este obligatorie; rezilierea contractelor de asistență juridică de către apărătorii aleși; formularea de cereri și excepții după expirarea termenului fixat inițial, aspect care a condus la invocarea unor excepții și/sau nulități inclusiv la termenul stabilit pentru verificarea legalității instanței, cazuri în care s-a impus acordarea unor noi termene pentru a se răspunde la excepții; necesitatea efectuării traducerii actelor procedurale pentru părțile/persoane vătămate cetățeni străini și care domiciliază în străinătate, ceea ce a presupus alocarea unui timp suplimentar; complexitatea dosarelor cu un număr mare de părți; admiterea contestațiilor formulate împotriva încheierilor pronunțate în cameră preliminară și reluarea procedurii de cameră preliminară; formularea, în aceste din urmă cazuri, în unele situații a unor cereri de abținere de către judecătorii care au pronunțat încheierile desființate; ivirea unor conflicte negative de competență și necesitatea soluționării acestora

Au fost identificate următoarele *cauze subiective de prelungire a procedurilor în camera preliminară*, atât anterior cât și ulterior pronunțării deciziei Curții Constituționale: stabilirea unor termene de judecată în cameră preliminară și după expirarea termenului de 60 de zile, durata mare de timp între pronunțarea încheierii de cameră preliminară și restituirea

dosarului după formularea contestației, redactarea cu întârziere a încheierii de cameră preliminară, lipsa de diligență a instanțelor în ceea ce privește citarea tuturor părților din cauză sau desemnarea apărătorilor din oficiu acolo unde acest lucru se impunea; situații în care procedurile au fost îngreunate de necesitatea comunicării copiilor de pe rechizitoriu unui număr foarte mare de părți, dificultăți în traducerea rechizitoriului pentru inculpații străini.

Deși în majoritatea situațiilor s-a reușit respectarea termenului de 60 de zile, totuși, dată fiind incidența deciziei Curții Constituționale mai sus amintite și multiplele cauze în care s-a invocat neconstituționalitatea dispozițiilor procedurale care reglementează această procedură (excepții aflate în curs de soluționare de către Curtea Constituțională), considerăm că această procedură, în forma actuală de reglementare, nu corespunde exigențelor impuse de dreptul la un proces echitabil prevăzut de art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Față de decizia nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale, măsurile premergătoare prevăzute de art. 344 alin. 2 – 4 din Codul de procedură penală nu se mai justifică, eliminarea acestora putând contribui, în foarte mare măsură, la accelerarea procedurii. Astfel, este necesar ca legiuitorul nu numai să pună de acord cu Constituția dispozițiile declarate neconstituționale, ci și să abroge sau să modifice celelalte dispoziții care, deși nu au fost declarate neconstituționale, nu își mai găsesc utilitatea.

S-a constatat în ceea ce privește durata procedurii de cameră preliminară că a fost inițiată într-o cauză (dosarul nr.854/33/2014 al Curții de Apel Cluj) procedura contestației cu privire la durata procesului penal, finalizată prin încheierea nr.821 pronunțată în dosarul nr. 1015/33/2015 în ședința camerei de consiliu din 28 octombrie 2015. Judecătorul de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție, în temeiul art.6 și art.13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și al art.488⁶ din Codul de procedură penală, a admis contestația și a stabilit termen până la care să se finalizeze procedura de camera preliminară, reținându-se că o asemenea procedură este admisibilă și în ceea ce privește durata acestei faze de judecată, că situația din dosar relevă depășirea duratei rezonabile și de aceea este necesară accelerarea procedurii de cameră preliminară.

Au fost evidențiate și aspectele reținute în încheierea pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție care sunt relevante din perspectiva modului în care se apreciază durata rezonabilă a procedurii în faza de cameră preliminară.

În contextul acestei situații, având în vedere practicile specifice aceluiași judecător de cameră preliminară și în alte dosare, se impun verificări suplimentare pentru a se clarifica dacă există sau nu indicii privind o conduită constând în nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor ori întârzierea repetată în efectuarea lucrărilor, din motive imputabile.

În considerarea argumentelor expuse mai sus, privind cadrul în care pot fi efectuate astfel de verificări, s-a propus sesizarea din oficiu a Inspecției Judiciare, în condițiile prevăzute de art. 63 alin. (7) pentru Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către Inspekția Judiciară, aprobat prin Hotărârea nr. 1027/2012, pentru efectuarea de verificări privind existența indicilor săvârșirii abaterilor disciplinare prevăzute de art. 99 lit. h) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În vederea preîntâmpinării situațiilor de această natură și garantării dreptului la un proces echitabil din perspectiva duratei rezonabile a procedurii și în această fază a procesului penal, considerăm că se justifică *două soluții*:

- o măsură cu caracter administrativ în sensul reevaluării situației privind durata procedurii de cameră preliminară incluzând dosarele înregistrate ulterior datei de 15 septembrie 2015 prin utilizarea suportului tehnic pentru selectarea datelor care evidențiază această durată, creat în cadrul prezentului control respectiv Raportul STATIS R05.Q01;

Reevaluarea urmează a se realiza de către Inspekția Judiciară într-o procedură de control privind remedierea deficiențelor constate ca urmare a unor verificări anterioare, în aplicarea dispozițiilor art. 55 alin. d) din Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție de către Inspekția Judiciară, aprobat prin Hotărârea nr. 1027/15.11.2012.

- o măsură cu caracter legislativ în sensul modificării dispozițiilor art. 488¹ și următoarele CPP referitoare la contestația privind durata procesului în sensul includerii în

categoria procedurilor judiciare care fac obiectul acestei contestații și a fazei de cameră preliminară, sens în care se justifică Sesizarea Comisiei nr.1 Independența și responsabilizarea justiției, eficientizarea activității acesteia și creșterea performanței judiciare, integritatea și transparența sistemului judiciar din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii pentru a analiza oportunitatea sesizării Ministrului Justiției cu o propunere de modificare a Legii nr.315/2010 privind Codul de procedură penală și în ceea ce privește acest aspect.

În privința practicii judiciare existente la nivelul curților de apel și instanțelor arondate acestora, așa cum s-a arătat, au fost identificate situații de aplicare diferită a dispozițiilor procedurale între instanțele din raza de competență a aceluiași tribunal sau curți de apel, și chiar în cadrul aceleiași instanțe.

Referitor la aplicarea dispozițiilor procedurale privind luarea și verificarea legalității și oportunității măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară, verificările efectuate au relevat că la acest moment nu există situații de practică neunitară și nici nu există dificultăți în aplicarea acestor dispoziții.

În ceea ce privește cauzele cu arestați, s-a constatat că, de regulă, se procedează la verificări periodice ale termenului pentru care s-a constatat legalitatea și temeinicia măsurilor preventive și sunt fixate termene pentru verificarea măsurilor preventive înainte de expirarea duratei acestora.

S-a constatat existența unei practici neunitare anterior pronunțării Deciziei nr. 5/8.12.2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, însă după publicarea acesteia judecătorul de cameră preliminară de la instanța fondului a fost cel care s-a pronunțat asupra măsurilor preventive, chiar și în cauzele în care dosarul se afla înaintat la instanța de control judiciar, pentru soluționarea contestației formulate împotriva încheierii prin care s-a dispus începerea judecării.

Practici diferite au fost constatate însă în ceea ce privește modul de comunicare a rechizitoriului și excepțiilor invocate, practici ce s-au diferențiat după publicarea în Monitorul Oficial a deciziei nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale.

Astfel, așa cum s-a evidențiat pe parcursul raportului, unele instanțe, în lipsa punerii de acord a dispozițiilor declarate neconstituționale cu decizia curții, au considerat

că aspectele privind contradictorialitatea procedurii se extind și cu privire la etapa scrisă a procedurii și au comunicat rechizitoriul, excepțiile invocate și răspunsurile la acestea tuturor părților. Alte instanțe au făcut aplicarea strictă a dispozițiilor art.344 alin.(2) Cod procedură penală în ceea ce privește comunicarea rechizitoriului și întrucât norma prevăzută de art.344 alin.(4) a fost declarată neconstituțională în totalitate și ea practic și-a încetat efectele după 45 de zile de la publicarea deciziei curții în Monitorul Oficial, au continuat să comunice excepțiile ridicate doar procurorului.

Trebuie precizat că, prin Decizia nr. 776 din 18 decembrie 2014, apoi prin Decizia nr. 631 din 8 octombrie 2015, Curtea Constituțională a respins excepțiile de neconstituționalitate a art. 344 alin (2) din Codul de procedură penală, iar prin Deciziile nr. 358 din 7 mai 2015 și 631 din 8 octombrie 2015, a respins excepțiile de neconstituționalitate a art. 344 alin (3) din Codul de procedură penală. În acest context, având în vedere și deciziile de neconstituționalitate, considerăm că se impune regândirea tuturor dispozițiilor care reglementează procedura în camera preliminară, iar până atunci unificarea practicii judiciare.

Referitor la modul în care se fixează termenul de judecată pentru soluționarea excepțiilor și verificarea legalității probelor și a sesizării instanței, la fel, au existat practici diferite, unele instanțe fixând termenul încă de la primirea dosarului, pe baza unei estimări a împlinirii termenelor de depunere a excepțiilor și răspunsurilor la acestea, altele au fixat termenul de judecată după parcurgerea tuturor pașilor etapei scrise a procedurii.

Se impune astfel unificarea practicilor existente. Având în vedere că etapa scrisă a procedurii de cameră preliminară cuprinde pași progresivi, în cadrul cărora sunt prevăzute termene *procedurale*, apreciem că cea de-a doua modalitate în care au procedat instanțele corespunde mai bine scopului normelor de reglementare cuprinse în art.344 alin.(2) și (3) din Codul de procedură penală și că fixarea termenului de judecată pentru pronunțarea asupra excepțiilor și a legalității probelor și sesizării instanței ar trebui să se facă după expirarea termenelor prevăzute în aceste dispoziții.

Cu privire la părțile care se citează pentru termenul la care judecătorul de cameră preliminară se pronunță potrivit dispozițiilor art.345 și 346 Cod procedură penală, după publicarea în Monitorul Oficial a deciziei nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale, așa cum s-a arătat în raport,

majoritatea instanțelor au dispus citarea tuturor părților și a persoanei vătămate. Excepție au făcut unele instanțe care, pentru o perioadă scurtă de timp, în situația în care nu au fost ridicate excepții, nu au mai dispus citarea părților.

Practici diferite au fost identificate și în legătură cu începerea judecării, după finalizarea procedurii de cameră preliminară, atât pentru situația în care nu s-au formulat excepții, cât și pentru cea în care s-au formulat excepții.

Astfel, în situația prevăzută de art.346 alin.(2) din Codul de procedură penală, unele instanțe, prin încheierea prin care s-au pronunțat asupra legalității probelor și sesizării instanței și au dispus începerea judecării, au fixat și termenul de judecată și au stabilit măsurile care s-au impus pentru desfășurarea judecării fondului, iar altele au fixat termenul de judecată și au dispus măsurile pentru primul termen de judecată pe fond pe cale administrativă, prin rezoluție. În această privință au fost semnalate practici diferite chiar între judecătorii aceleiași instanțe.

Referitor la fixarea termenului de judecată se apreciază că noțiunea "*începerea judecării*", prevăzută în art.346 alin.(2) Cod procedură penală, include și stabilirea termenului de judecată și a măsurilor pentru primul termen referitoare la citare și asigurarea asistenței juridice, astfel încât prima modalitate în care s-a procedat corespunde mai bine ipotezei normei de reglementare.

În situația formulării unor excepții, s-a procedat, la fel, diferit de instanțele verificate, fiind identificate trei modalități în care s-a procedat, respectiv, fixarea termenului de judecată prin chiar încheierea pronunțată conform art.346 alin.(1) CPP, fixarea termenului după rămânerea definitivă a încheierii pronunțate conform art.346 alin.(2) CPP printr-o încheiere separată, stabilirea termenului de judecată pe cale administrativă după comunicarea soluției pronunțate în contestație, sau după restituirea dosarelor din contestație.

De menționat, în acest sens, că dispozițiile art.346 alin.(1) CPP nu prevăd că prin încheierea pronunțată în situația în care s-au formulat excepții, se dispune și începerea judecării, iar dispozițiile art.103¹⁴ alin.(1) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești prevăd că, după rămânerea definitivă a încheierii prin care s-a dispus, în procedura în camera preliminară, începerea judecării, completul de judecată

fixează primul termen de judecată, dispunând citarea părților, precum și, după caz, alte măsuri pentru pregătirea judecății, în condițiile legii.

În ceea ce privește părțile cărora li se comunică încheierile pronunțate la finalizarea procedurii de cameră preliminară, s-au identificat, la fel, două practici, unele instanțe comunicând încheierile procurorului și inculpatului, iar altele, tuturor părților.

Față de considerentele cuprinse în decizia nr. 641/11.11.2014 a Curții Constituționale, atât timp cât la judecată se citează toate părțile și este înștiințat procurorul, se apreciază că și încheierea pronunțată trebuie comunicată tuturor părților citate și procurorului. Mai mult, ulterior comunicării relațiilor de către instanțe, prin Decizia nr. 631 din 8 octombrie 2015, Curtea Constituțională a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 347 alin. (1) din Codul de procedură penală potrivit căreia numai procurorul și inculpatul pot face contestație cu privire la modul de soluționare a cererilor și excepțiilor, precum și împotriva soluțiilor prevăzute de art. 346 alin. 3 – 5 este neconstituțională.

Față de aspectele de practică neunitară conturate la nivelul curților de apel dar și la instanțele arondate aceleiași curți de apel se opinează în sensul necesității unor noi reglementări care să pună în acord dispozițiile legale și regulamentare referitoare la procedura de cameră preliminară cu decizia Curții Constituționale nr. 641/2014, în sensul indicării, prin norme de reglementare, a cadrului procesual, a obligațiilor judecătorului de cameră preliminară, inclusiv a procedurilor de comunicare cuprinse în art. 344 alin. (2) Cod procedură penală.

În acest context se apreciază că poate fi pusă în discuție extinderea duratei procedurii camerei preliminare, având în vedere că durata de 60 de zile a fost prevăzută în actuala reglementare pentru a răspunde exigențelor unei proceduri necontradictorii, însă se impune instituirea caracterului sancționator al nerespectării termenelor pentru soluționarea cauzei în cameră preliminară.

Pornind de la unele situații concrete identificate în practica instanțelor, se opinează în sensul găsirii unor soluții de verificare a legalității sesizării instanței cu prioritate față de celelalte aspecte care formează obiectul camerei preliminare, în scopul preîntâmpinării

situații în care procedurile de cameră preliminară sunt îndeplinite de o instanță necompetentă.

Secția pentru judecatori constată că Inspecția Judiciară formulează următoarele propuneri:

1. Luarea măsurilor care se impun de către persoanele și organele cu atribuții de conducere pentru formalizarea procedurilor de lucru și responsabilizarea personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești, cu atribuții privind completarea mențiunilor în sistemul ECRIS, în vederea parcurgerii tuturor etapelor pe care le implică înscrierea corectă a mențiunilor cu privire la procedura de cameră preliminară.

2. Standardizarea modului de evidențiere în ECRIS a momentului finalizării procedurii de camera preliminară, în vederea aplicării unei proceduri unitare atât în ceea ce privește *evidențierea statistică* a informației, cât și în ceea ce privește *procedura de verificare*, identificarea unor proceduri semiautomate de alertare a depășirilor intervenite.

3. Luarea măsurilor care se impun de către persoanele și organele cu atribuții de conducere de la curțile de apel și instanțele arondate acestora, în vederea unificării practicilor administrative diferite, în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară referitoare la procedura de cameră preliminară, după cum urmează:

- constituirea, la toate instanțele, de complete unice pentru camera preliminară și judecata în primă instanță;

- unificarea practicilor în scopul preservării principiilor continuității completelor de judecată și repartizării aleatorii a cauzelor și o abordare unitară a dispozițiilor regulamentare menționate.

- unificarea practicilor administrative și adoptarea unor proceduri de lucru unitare, în ceea ce privește înregistrarea cererilor accesorii și incidentale formulate în cursul procedurii de cameră preliminară, în conformitate cu dispozițiile Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 425/23.06.2011, așa cum a fost modificată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.673/27.09.2011;

- înregistrarea cererilor accesorii și incidentale formulate în cursul procedurii de cameră preliminară, în conformitate cu dispozițiile Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 425/23.06.2011, așa cum a fost modificată prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr.673/27.09.2011.

4. Luarea măsurilor care se impun de către persoanele și organele cu atribuții de conducere de la nivelul curților de apel și instanțelor arondate acestora, în vederea unificării practicii judiciare diferite în legătură cu aplicarea dispozițiilor art.342-348 Cod procedură penală, referitoare la procedura de cameră preliminară, în ceea ce privește:

- comunicarea rechizitoriului, a excepțiilor invocate și a răspunsurilor la acestea, cu respectarea principiului contradictorialității;

- fixarea termenului de judecată pentru pronunțarea încheierilor prevăzute de art.345 și 346 alin.(1) și (2) din Codul de procedură penală;

- citarea la termenul fixat a părților și desfășurarea judecății cu respectarea contradictorialității, în toate situațiile;

- modalitatea de fixare a termenului pentru judecata pe fond, atât în situația în care încheierea finală de cameră preliminară este definitivă, cât și în situația în care aceasta poate fi atacată cu contestație.

5. Reevaluarea situației privind durata procedurii de cameră preliminară incluzând dosarele înregistrate ulterior datei de 15 septembrie 2015 de către Inspekția Judiciară într-o procedură de control privind remedierea deficiențelor constate ca urmare a unor verificări anterioare, în aplicarea dispozițiilor art. 55 alin. d) din Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspekție de către Inspekția Judiciară, aprobat prin Hotărârea nr. 1027/15.11.2012.

6. Sesizarea Comisiei nr.1 Independența și responsabilizarea justiției, eficientizarea activității acesteia și creșterea performanței judiciare, integritatea și transparența sistemului judiciar din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii pentru a analiza oportunitatea

sesizării Ministrului Justiției cu o propunere de modificare a Legii nr.315/2010 privind Codul de procedură penală, în sensul:

- eliminării etapei scrise a procedurii de cameră preliminară;
- modificării dispozițiilor art. 488¹ și următoarele CPP referitoare la contestația privind durata procesului în sensul includerii în categoria procedurilor judiciare care fac obiectul acestei contestații și a fazei de cameră preliminară;
- instituirii caracterului sancționator al nerespectării termenelor fixate de judecător în cameră preliminară (spre exemplu, modificarea dispozițiilor art. 282 alin (4) Cod de procedură penală, astfel încât nulitatea relativă să poată fi invocată până la expirarea termenului fixat de judecător în cameră preliminară);
- introducerii unor noi reglementări care să pună în acord dispozițiile legale și regulamentare referitoare la procedura de cameră preliminară cu decizia Curții Constituționale nr. 641/2014, în sensul indicării, prin norme de reglementare, a cadrului procesual, a obligațiilor judecătorului de cameră preliminară, inclusiv a procedurilor de comunicare cuprinse în art. 344 alin. (2) Cod procedură penală;
- extinderea duratei procedurii camerei preliminare, având în vedere că durata de 60 de zile a fost prevăzută în actuala reglementare pentru a răspunde exigențelor unei proceduri necontradictorii;
- identificarea unor soluții de verificare a legalității sesizării instanței cu prioritate față de celelalte aspecte care formează obiectul camerei preliminare, în scopul preîntâmpinării situației în care procedurile de cameră preliminară sunt îndeplinite de o instanță incompetentă.

Judecătoria Iași a formulat sub denumirea de „obiecțiuni” un punct de vedere cu privire la propunerile incluse în raport.

Secția pentru judecători constată că acestea nu sunt veritabile obiecțiuni cu privire la constatările efectuate de inspectori, fiind opiniile instanței referitor la propunerile formulate.

Tribunalul Vrancea și Judecătoria Focșani au formulat „clarificări” având în vedere împrejurarea că aceste instanțe au fost date ca exemplu negativ.

Secția pentru judecători reține că situațiile prezentate nu constituie exemple negative, constituind numai exemple privind modul de lucru în cadrul practicilor administrative ale instanțelor.

Judecătoria Constanța a formulat explicații pentru depășirea duratei procedurii de cameră preliminară pentru 2 dosare exemplificate în cuprinsul raportului de control.

Secția pentru judecători constată că în aceste dosare au fost dispuse la scurt timp, prin rezoluție, primele măsuri de comunicare a rechizitoriului, de către președintele completului. În raportul de control s-au consemnat constatări care rezultă din operațiunile evidențiate în sistemul ECRIS, iar măsurile la care se face referire nu se regăsesc evidențiate în acest sistem, ca urmare a faptului că la această instanță, procedura de lucru anterior publicării Deciziei nr. 641/2014 a Curții Constituționale excludea înregistrări în sistemul ECRIS în procedura de cameră preliminară.

Astfel, pe calea acestor obiecțiuni nu se contestă depășirea duratei procedurii de cameră preliminară ci se explică această situație prin volumul mare de cauze în această procedură și prin dificultățile întâmpinate de implementarea noii proceduri.

Judecătoria Sibiu, Judecătoria Filași, Judecătoria Târgu Jiu și Tribunalul Gorj au formulat precizări arătând că în cuprinsul informațiilor pe care le-au furnizat Inspecției Judiciare s-au strecurat erori materiale, ce au determinat constatări incorecte.

Secția pentru judecători constată că raportul de control a fost întocmit, în principal, pe baza datelor transmise de instanțe, iar eventualele erori intră în responsabilitatea conducerilor judiciare ale acestor instanțe.

Având în vedere propunerile Inspecției Judiciare de modificare a legislației cuprinse în raport la punctul 6, Direcția legislație, documentare și contencios- Serviciul legislație și documentare din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a formulat un punct de vedere înaintat spre analiză Comisiei nr. 1– „Independența și responsabilizarea justiției, eficientizarea activității acesteia și creșterea performanței judiciare; integritatea și transparența sistemului judiciar”.

Analizând situația propunerilor de modificare a Codului de procedură penală formulate de Consiliul Superior al Magistraturii, se constată că acesta a formulat mai multe propuneri de modificare și completare, în privința procedurii de cameră

preliminară, ca urmare a **Deciziei Cuții Constituționale nr. 641/2014**, astfel încât dispozițiile referitoare la procedura de cameră preliminară ar urma să prevadă:

„Art. 344 - Măsurile premergătoare

(1) După sesizarea instanței prin rechizitoriul, dosarul se repartizează aleatoriu judecătorului de cameră preliminară.

(2) Copia certificată a rechizitoriului și, după caz, traducerea autorizată a acestuia se comunică inculpatului la locul de deținere ori, după caz, la adresa unde locuiește sau la adresa la care a solicitat comunicarea actelor de procedură. Inculpatului, celorlalte părți și persoanei vătămate li se aduc la cunoștință obiectul procedurii în camera preliminară, dreptul de a-și angaja un apărător și termenul în care, de la data comunicării, pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Termenul este stabilit de către judecătorul de cameră preliminară, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(3) În cazurile prevăzute de art. 90, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu și stabilește, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, termenul în care acesta poate formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, care nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(4) La expirarea termenelor prevăzute la alin. (2) și (3), dacă s-au formulat cereri sau excepții ori dacă a ridicat excepții din oficiu, judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul pentru soluționarea acestora, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului.

Art. 345 - Procedura în camera preliminară

(1) La termenul stabilit conform art. 344 alin. (4), judecătorul de cameră preliminară soluționează cererile și excepțiile formulate ori excepțiile ridicate din oficiu, în camera de consiliu, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror înscrisuri noi prezentate, ascultând concluziile părților și ale persoanei vătămate, dacă sunt prezente, precum și ale procurorului.

(2) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, prin încheiere care se comunică de îndată procurorului, părților și persoanei vătămate.

(3) În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare sau în cazul în care sancționează potrivit art. 280 - 282 actele de urmărire penală efectuate cu

încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii, procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare și comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține dispoziția de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei.

Art. 346 - Soluțiile

(1) Dacă nu s-au formulat cereri și excepții în termenele prevăzute la art. 344 alin. (2) și (3) și nici nu a ridicat din oficiu excepții, la expirarea acestor termene judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecății. Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, fără citarea părților și a persoanei vătămate și fără participarea procurorului, prin încheiere, care se comunică de îndată acestora.

(2) Dacă respinge cererile și excepțiile invocate ori ridicate din oficiu, în condițiile art. 345 alin. (1) și (2), prin aceeași încheiere judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecății.

(3) Judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet dacă:

a) rechizitoriul este neregulamentar întocmit, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în termenul prevăzut la art. 345 alin. (3), dacă neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecății;

b) a exclus toate probele administrate în cursul urmăririi penale;

c) procurorul solicită restituirea cauzei, în condițiile art. 345 alin. (3), ori nu răspunde în termenul prevăzut de aceeași dispoziții.

(4) În toate celelalte cazuri în care a constatat neregularități ale actului de sesizare, a exclus una sau mai multe probe administrate ori a sancționat potrivit art. 280 - 282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii, judecătorul de cameră preliminară dispune începerea judecății.

(4¹) În cazurile prevăzute la alin. (3) lit. a) și c) și la alin. (4), judecătorul de cameră preliminară se pronunță prin încheiere, în camera de consiliu, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. Încheierea se comunică de îndată procurorului, părților și persoanei vătămate.

(4²) În cazul prevăzut la alin. (3) lit. b), restituirea cauzei la procuror se dispune prin încheierea prevăzută la art. 345 alin. (2)."

(5) Probele excluse nu pot fi avute în vedere la judecata în fond a cauzei.

(6) Dacă apreciază că instanța sesizată nu este competentă, judecătorul de cameră preliminară procedează potrivit art. 50 și 51, care se aplică în mod corespunzător.

(7) Judecătorul de cameră preliminară care a dispus începerea judecării exercită funcția de judecată în cauză.

Art. 347 - Contestația

(1) În termen de 3 zile de la comunicarea încheierilor prevăzute la art. 346 alin. (1) – (4²), procurorul, părțile și persoana vătămată pot face contestație. Contestația poate privi și modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor.

(2) Contestația se judecă de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate. Când instanța sesizată este Înalta Curte de Casație și Justiție, contestația se judecă de către completul competent, potrivit legii.

(3) Contestația se soluționează în camera de consiliu, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. Dispozițiile art. 345 și 346 se aplică în mod corespunzător.

(4) În soluționarea contestației nu pot fi invocate sau ridicate din oficiu alte cereri sau excepții decât cele invocate sau ridicate din oficiu în fața judecătorului de cameră preliminară în procedura desfășurată în fața instanței sesizate cu rechizitoriul, cu excepția cazurilor de nulitate absolută.

Art. 348 - Măsurile preventive în procedura de cameră preliminară

(1) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, menținerea, înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurilor preventive.

(2) În cauzele în care față de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriul sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, investiți cu soluționarea contestației, verifică legalitatea și temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispozițiilor art. 207.”

Cu privire la reglementarea cadrului procesual și al obligațiilor judecătorului de cameră preliminară, clarificarea modului în care judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra soluției de fond prevăzute de art. 346 Cpp în situația respingerii cererilor și excepțiilor, prin aceeași încheiere sau prin încheieri diferite, se constată că

potrivit propunerilor Consiliului Superior al Magistraturii, această situație își găsește dezlegarea expresă în art. 346 alin (2) Cpp.

Cu privire la eliminarea etapei scrise a procedurii de cameră preliminară, se constată că potrivit propunerilor formulate de Consiliul Superior al Magistraturii, procedura de cameră preliminară ar urma să păstreze o etapă scrisă, căci părțile/persoana vătămată/apărătorul din oficiu depun în scris cererile și excepțiile cu privire la legalitatea sesizării instanței, la legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, în termenul stabilit de judecătorul de cameră preliminară (care nu poate fi mai mic de 20 de zile și care curge pentru fiecare în parte, de la momentul comunicării).

Propunerile au fost formulate în urma consultării magistraților și ulterior discuțiilor purtate în ședințele Comisiei nr. 1 cu reprezentanți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcției Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Ministerului Justiției, apreciindu-se că formularea în scris a cererilor/excepțiilor, în interiorul unui anumite termen, ar fi de natură a disciplina procedura.

Cu privire la reglementarea clară a comunicărilor ce trebuie făcute în etapa scrisă, se reține că unele aspecte de practică neunitară semnalate în cuprinsul raportului au fost clarificate ulterior prin **Decizia nr. 776/2014** a Curții Constituționale care a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate ridicată și a constatat că dispozițiile art. 344 alin. (2) CPP sunt constituționale în raport cu criticile formulate (referitoare la necomunicarea rechizitoriului către alte persoane în afara inculpatului).

În legătură cu citarea părților în ipotezele în care s-au invocat sau nu cereri sau excepții, propunerile Consiliului Superior al Magistraturii privind soluționarea procedurii de cameră preliminară sunt în sensul necitării părților atunci când nu s-au formulat cereri și excepții, respectiv citarea acestora în celelalte cazuri.

Există și păreri în practică și în doctrină în sensul că judecătorul are obligația de a cita părțile indiferent dacă s-au invocat sau nu cereri sau excepții.

Cu privire la durata procedurii de cameră preliminară, Inspekția Judiciară a propus și extinderea duratei procedurii camerei preliminare, având în vedere că durata de 60 de

zile a fost prevăzută în actuala reglementare pentru a răspunde exigențelor unei proceduri necontradictorii.

În prezent, conform art. 343 CPP, durata procedurii în camera preliminară este de cel mult 60 de zile de la data înregistrării cauzei la instanță.

Conform propunerilor Consiliului Superior al Magistraturii, dispozițiile art. 347 alin. (3) CPP nu ar mai urma să facă trimitere la art. 343 (care prevăd durata de 60 de zile), în condițiile în care, spre deosebire de textul actual, nu se mai face trimitere nici la art. 344 CPP care prevede fixarea unui termen de cel puțin 20 de zile de către judecător pentru formularea/invocarea de cereri/exceptii în scris.

Cu privire la verificarea cu prioritate a competenței instanței, o altă propunere a Inspecției Judiciare vizează identificarea unor soluții de verificare a legalității sesizării instanței cu prioritate față de celelalte aspecte care formează obiectul camerei preliminare, în scopul preîntâmpinării situației în care procedurile de cameră preliminară sunt îndeplinite de o instanță incompetentă. În fapt, nu este vorba despre verificarea legalității sesizării instanței (care se referă la aspecte legate de actul de sesizare și neregularități extrinseci acestuia), ci despre verificarea competenței instanței.

Se apreciază că textele actuale (art. 342 și art. 346 alin.(5) CPP) sunt suficiente pentru a conduce la concluzia verificării cu prioritate a legalității sesizării instanței, în același sens pronunțându-se și doctrina.

Cu privire la decăderea din dreptul de a invoca excepții sau de a formula cereri, Inspecția Judiciară a propus și instituirea caracterului sancționator al nerespectării termenelor fixate de judecător în cameră preliminară - spre exemplu, modificarea dispozițiilor art. 282 alin. (4) CPP, astfel încât nulitatea relativă să poată fi invocată până la expirarea termenului fixat de judecător în cameră preliminară.

Astfel de dispoziții au fost propuse de Consiliul Superior al Magistraturii, însă cu referire la etapa contestației. În forma propusă pentru art. 347 alin. (4) CPP, se arată expres că în soluționarea contestației *nu pot fi invocate sau ridicate din oficiu alte cereri sau excepții decât cele invocate sau ridicate din oficiu în fața judecătorului de cameră preliminară în procedura desfășurată în fața instanței sesizate cu rechizitoriu, cu excepția cazurilor de nulitate absolută.*

Ulterior transmiterii către Senat a acestor propuneri de amendamente, prin **Decizia nr. 631 din 08.10.2015**, Curtea Constituțională a constatat că *soluția legislativă cuprinsă în art. 347 alin. (1) CPP potrivit căreia numai "procurorul și inculpatul" pot face contestație cu privire la modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor, precum și împotriva soluțiilor prevăzute la art. 346 alin. (3) - (5) este neconstituțională.*

Se constată, însă, că, în raport de propunerile formulate anterior de Consiliul Superior al Magistraturii, nu este necesară o intervenție legislativă ca urmare a acestei noi decizii de neconstituționalitate, propunerile formulate anticipând soluția Curții Constituționale, în condițiile în care art. 347 alin. (1) CPP ar urma să prevadă expres posibilitatea procurorului, a părților și a persoanei vătămate de a formula contestație.

Cu privire la reglementarea separată a contestației privind durata procesului în camera preliminară, Inspecția Judiciară a propus și modificarea dispozițiilor art. 488¹ și urm. CPP, referitoare la contestația privind durata procesului, în sensul includerii în categoria procedurilor judiciare care fac obiectul acestei contestații și a fazei de cameră preliminară.

Din cuprinsul art. 488¹ – 488⁶ CPP nu reiese că ar fi posibilă formularea unei astfel de contestații în cursul procedurii de cameră preliminară, ci numai în faza de urmărire penală și în cea de judecată.

În raport de situațiile constatate în ceea ce privește depășirea duratei procedurii de cameră preliminară, Inspecția Judiciară a apreciat că ar fi utilă modificarea dispozițiilor art. 488¹ și următoarele CPP, în sensul includerii și a fazei de cameră preliminară în această procedură.

Se apreciază că această propunere trebuie analizată corelat cu propunerea vizând majorarea duratei procedurii camerei preliminare.

Cu privire la observațiile din cuprinsul raportului referitoare la modul în care instanțele aplicau dispozițiile vechiului Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 385/2005, cu modificările și completările ulterioare (în vigoare la acea dată), se reține că ulterior, acest regulament a fost abrogat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015, prin care a fost adoptat un nou Regulament de ordine

interioară al instanțelor judecătorești, iar unele dintre aspectele care erau soluționate, în practică, de o manieră neunitară, au fost reglementate prin dispozițiile **noului** ROI, cum este cazul înregistrării dosarelor asociate.

Comisia nr. 1 – „Independența și responsabilizarea justiției, eficientizarea activității acesteia și creșterea performanței judiciare; integritatea și transparența sistemului judiciar” din data de 17.02.2016 și-a însușit punctul de vedere al Direcției legislație, documentare și contencios, conform căruia amendamentele transmise anterior Parlamentului României cu privire la procedura camerei preliminare sunt corespunzătoare și trebuie menținute, cu precizarea că aspectele referitoare la reglementarea secundară au fost rezolvate de noul Regulament de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1375/2015.

Având în vedere toate considerentele expuse, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii urmează să-și însușească răspunsul Inspecției Judiciare la precizările și obiecțiunile formulate.

Secția va aproba conținutul Raportului Inspecției Judiciare nr. 4204/IJ/2592/DIJ/2015 privind identificarea practicii judiciare și administrative neunitare în aplicarea procedurii în camera preliminară, reglementată de dispozițiile art.342-348 Cod procedură penală la toate curțile de apel și instanțele arondate acestora, în acord cu punctul de vedere al Direcției legislație, documentare și contencios nr. 28119/2015.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 41 lit. g) raportat la art. 75 alin.(2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare și la dispozițiile art. 27 din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea nr. 326/2005, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți,

**SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A
CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII**

HOTĂRĂȘTE

Art.1- Însușirea răspunsului Inspecției Judiciare la precizările și obiecțiunile formulate.

Art.2 -Aprobarea Raportului Inspecției Judiciare nr. 4204/IJ/2592/DIJ/2015 privind identificarea practicii judiciare și administrative neunitare în aplicarea procedurii în camera preliminară, reglementată de dispozițiile art.342-348 Cod procedură penală la toate curțile de apel și instanțele arondate acestora, în acord cu punctul de vedere al Direcției legislație, documentare și contencios nr. 28119/2015.

Art. 3 -Prezenta hotărâre a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii se comunică Inspecției Judiciare.

Dată în București, la data de 29 martie 2016

Președinte,

Judecător Mircea ARON

